

Ifjúsági Konceptió 2012-2015.

**Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros
Önkormányzata**

Tartalom

1. BEVEZETÉS	4.
2. IFJÚSÁGPOLITIKA FOGALOMRENDSZERE	4.
2.1. Ifjúságügy	4.
2.2. Ifjúsági szakma	4.
2.3. Ifjúsági munka	5.
2.4. Az önkormányzat ifjúsági feladatai	5.
2.4.1. Szervezeti megközelítés	6.
2.4.2. Ifjúsági szakfeladatok, ifjúsági szolgáltatások	8.
2.4.3. Érdekképviselői fórumok, párbeszédrendszer működtetése, támogatása	9.
2.4.5. Az önkormányzati ifjúsági munka forrásoldala	10.
3. A KONCEPCIÓ ALAPELVE	10.
4. A KONCEPCIÓ CÉLCSOPORTJA	11.
5. A KONCEPCIÓ CÉLJA	12.
6. Jogszabályi háttér	12.
7. Irányadó önkormányzati dokumentumok	12.
8. Felhasznált szakmai anyagok	13.
9. HELYZETELEMZÉS	13.
9.1. Az ifjúság általános jellemzői	13.
9.2. Demográfiai adatok Ferencvárosban	17.
9.3. Helyzetkép az ifjúságpolitikai tevékenységről Ferencvárosban	20.
9.3.1. Oktatás, képzés	21.
9.3.2. Gyermek- és ifjúságvédelem	21.
9.3.3. Kultúra, szabadidő, sport	22.
9.3.4. Egészségnevelés, prevenció	22.
9.3.5. Ifjúságsegítés	23.
9.3.6. Érdekképviselő, diákönkormányzatok	23.
9.3.7. Foglalkoztatáspolitikai, ifjúsági munkanélküliség	24.
9.3.8. Kisebbségi önkormányzatok	24.
9.3.9. Egyházak	24.
9.3.10. Civil szervezetek	24.

9.3.11. <u>A fiatalok szükségletei, igényei, szolgáltatások a kerületben</u> (a fiatalok és a szakemberek véleménye szerint)	25.
9.3.11.1. Ferencvárosban élő fiatalok legsúlyosabb problémái	25.
9.3.11.2. Ferencvárosban élő fiatalok helyzete jobb, vagy rosszabb az átlagosnál?	26.
9.3.11.3. A IX. kerületi fiatalok szükségletei (programok, szolgáltatások)	26.
9.3.11.4. Az ifjúsági korosztálynak szóló szolgáltatások, programok a IX. kerületben	27.
9.3.11.5. Elégedettség a kínált szolgáltatásokkal, lehetőségekkel	27.
9.3.11.6. Együttműködési lehetőségek a IX. kerület ifjúsági szolgáltatásokat nyújtó intézményeivel	27.
9.3.11.7. Intézkedések, lehetőségek a IX. kerületben élő fiatalok szükségleteinek kielégítése érdekében	28.
10. KONCEPCIÓ FELADATAI	29.
10.1. Tanulás és környezete	29.
10.2. Család, gyermekvállalás	29.
10.3. Esélyegyenlőség, szolidaritás	30.
10.4. Munkavállalás	31.
10.5. Kultúra	31.
10.6. Egészségtudatos magatartás	32.
10.7. Ifjúsági munka, ifjúságsegítés	33.
10.8. Erőforrások és feltételek	34.
11. Monitoring, nyilvánosság	35.
12. ÖSSZEGZÉS	35.
13. MELLÉKLETEK	36.
1. számú melléklet SWOT elemzés a IX. kerületben élő fiatalokról	36.
2. számú melléklet Indikátorok	37.
Kérdőív-ifjúsági koncepció	40.

1. BEVEZETÉS

Ferencváros Önkormányzata a várospolitikai minden lényeges kérdésében érintett korosztálynak tekinti az ifjúságot. A fiatalokat továbbra is bevonja az őket érintő kérdések megvitatásába, a rájuk vonatkozó, velük kapcsolatos döntések meghozatalába.

A városvezetés felelősséget érez a fiatalokért, fontosnak tartja megismerni a korosztály sajátosságait, jellemzőit, elvárásait.

A kerületben a gyermek- és ifjúsági korosztály segítése kiemelt feladat. A korosztályi problémák megoldásában részt vállalnak az önkormányzat intézményei, társintézmények, civil szervezetek, egyházak.

Ferencváros Önkormányzata a kerületben élő valamennyi gyermek és fiatal életkörülményeinek javításáért felelősséget érez, és ennek megfelelően gondoskodik róluk alapul véve a területet érintő törvényi előírásokat és a helyi szabályzókat, rendeleteket.

Az Önkormányzat a jövőben is a jelenlegi gyakorlatot kívánja folytatni, igazodva a helyi sajátosságok és körülmények változásaihoz, a kor igényeiből fakadó új elvárásoknak megfelelően.

Az erőforrások elemzése, áttekintése fontos szempont a fejlesztés stratégiájának további meghatározásához.

Ezért szükséges egy átfogó, a korosztályt célirányosan érintő dokumentum elkészítése, mely rendszerezi a már működő, meglévő koncepcionális elemeket, és meghatározza a beavatkozást igénylő területeket, illetőleg feltárja az ifjúságsegítés lehetőségeit.

A tervezés során figyelembe veszi, hogy az ifjúság közösségi kapcsolatai, értékrendje, életmódja eltér a korábbi generációkétól. A demokráciához, a tanuláshoz, a munkához, az önálló életkezdéshez való viszonyuk, elődeiktől eltérő jellemzőket mutatnak. Érzékenyebben reagálnak közvetlen környezetük társadalmi-gazdasági változásaira.

2. Az ifjúságpolitika fogalomrendszere

A koncepció elkészítéséhez szükséges az ifjúságpolitikával kapcsolatos fogalmak tisztázása.

2.1. Ifjúságügy horizontális tevékenység, amelynek az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos szerepe van, elsősorban más ágazati tevékenységek oktatás, egészségügy, szociális munka, kultúra, gazdaság profiljába tartozik.

2.2. Ifjúsági szakma mindazon tevékenységeket tartalmazza, amely tartalmában, módszertanában segítséget adhat a közvetlen ifjúsági munkának, amelynek feladata az ifjúsági munka „háttérnek” biztosítása.

2.3. Ifjúsági munka

Harmadlagos szocializációs terep, a családon, az iskolán, a munkán túli, elsősorban szabadidős ágensek által meghatározott terület.

Ifjúsági munkának nevezzük mindazon tevékenységeket, amelyek az ifjúsági korosztályok és a velük közvetlenül kapcsolatban lévő szereplők közötti interakciókban jelennek meg. Az érintett korosztályok élethelyzetéből adódó sajátos problémáinak megoldását, társadalmi részvételük kialakítását segítő, az ő részvételükre és sajátos szakmai eszközrendszerre alapozó társadalom-, közösség- és perszonális fejlesztő, segítő munka. Az ifjúsági munka cselekvési tere (ideje) az a szabadidős időszáv, amelyhez önkéntesen is lehet csatlakozni. Az ifjúsági munka feladata a fiatalok szükségleteinek felismertetése és kielégítése. Szolgáltatási kínálata annyiban különbözik az üzleti világ ifjúsági szolgáltatásaitól, hogy (elvben) bárki számára hozzáférhető, ún. alacsonyküszöbű szolgáltatás, azaz igénybevétele nem függ pénzügyi vagy más előzetes feltételektől.

Az ifjúsági munka jellemzően a településen (városban, településrészen) értelmezhető, ahol a fiatal él, lakik, tanul és dolgozik.

A helyi ifjúsági munka összetett tevékenység, gyakorlatilag a korosztállyal való közvetlen foglalkozás valamennyi formáját tartalmazza.

A helyi ifjúsági munkában meghatározó szerepe van az önkormányzatoknak (intézményeknek), akik segítő, támogató, fejlesztő, ún. ifjúságbarát hozzáállásukkal jelentős mértékben hozzá tudnak járulni az ifjúsági munka eredményességéhez. Fontos, hogy a településen milyen ifjúsági szolgáltatásrendszer, ifjúságsegítő intézmények jelennek meg, működésük mennyire adekvát módon felel meg a kor kihívásainak, mennyire rugalmasan illeszkedik a folyamatos változásokhoz.

2.4. A önkormányzat ifjúsági feladatai

Egy települési önkormányzat ifjúsági feladatai kapcsán leelőször a helyi önkormányzatokról szóló – többször módosított -1990. évi LXV. törvényt kell nevesítenünk. Az Ötv. kötelezően ellátandó illetve önként vállalt feladatokat állapít meg az önkormányzatok számára. A gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás mint közszolgáltatás az önként vállalt feladatok között szerepel. A új önkormányzati törvényben az ifjúságügy kötelező feladatként jelenik meg, viszont nem részletezi az ifjúsági feladatok mibenlétét, pontosabban mit kell, lehet tenni önkormányzati szinten egy település életében a fiatalokért.

Az ifjúsági ügyekért mindenkor felelős kormányzati tárcák az elmúlt évtizedben módszertani ajánlásokkal, szakmai kiadványokkal próbálták segíteni az ifjúsági szakma önkormányzati keretek közötti megjelenését, a feladatok egyértelművé tételét. Az Európai Unió Fehér könyve, az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia, az Új Nemzedék Jövőjéért Program, illetve a nemzetközi és hazai gyakorlat támpontot adhat a feladatok konkretizálásához.

Az ifjúsági feladatok mibenlétét, ellátásának módját a lakossági igények és az adott képviselő-testület elkötelezettsége mellett számos tényező befolyásolja: a település lélekszáma, földrajzi elhelyezkedése, gazdasági ereje, kulturális hagyományai.

Az önkormányzat ifjúsági feladatainak átgondolása több szempontból lehetséges: egyrészt szervezetenként (az önkormányzati szervezetrendszer egyes elemei milyen módon kapnak szerepet ifjúsági kérdésekkel kapcsolatban), illetve az ifjúsági szakfeladatok, ifjúsági szolgáltatások áttekintése révén.

2.4.1. Szervezeti megközelítés

Az önkormányzati ifjúsági feladatok rendszerében szervezetenként három szintet szükséges elkülöníteni:

- a képviselő-testületet
- az önkormányzati hivatalt
- a civil, ifjúsági kapcsolatokat, ezen belül az önkormányzati párbeszédrendszert.

A **képviselőtestület szempontjából** kiemelendő és elsődleges cél, hogy köteleződjön el a településen élő fiatalok érdekeinek képviselete iránt, és ennek adjon látható módon tanúbizonyosságot: ifjúsági ügyekért felelős tisztségviselő nevesítésével (alpolgármester, tanácsnok), bizottsági szinten konkrét feladatok meghatározásával, a feladatok ellátását lehetővé tevő források biztosításával.

Az elkötelezettség kialakítását hatékonyan segíti, ha a testület kellő információkkal rendelkezik a településen élő fiatalokról. Ennek módszere a helyi ifjúságkutató feltételeinek megteremtése a településen. A helyzetfeltárást, helyzetelemzést követnie kell a helyi ifjúságsegítő koncepció és cselekvési program kidolgozásának és elfogadásának, amely meghatározza az önkormányzat által a fiataloknak nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos irányokat és intézkedéseket, azok határidejét, felelőseit, a közreműködő intézményeket, szervezeteket, valamint az intézkedések megvalósításához szükséges forrásokat. Mindkét dokumentumról való döntés települési szinten a képviselő-testület kompetenciái közé tartozik. Garanciális elemként tekinthető, ha a döntés szerint ezeket a dokumentumokat - meghatározott időszakonként – felül kell vizsgálni, és a fiatalokkal véleményeztetni.

A képviselő testület döntési jogosultságai körébe tartozik, hogyan szabályozza a fiatalok részvételét a rájuk vonatkozó döntések meghozatalának folyamatában, vagy akár annak eldöntése, alapít-e olyan elismerést (kitüntetés, díjat), amellyel a „fiatalok érdekében” végzett munkát köszöni meg és állítja példaként mások elé.

A képviselő-testület döntéseinek előkészítéséért, végrehajtásáért a képviselő testület hivatala a felelős. A **hivatal szempontjából** az önkormányzati tevékenység praxisa egyértelművé teszi, hogy meg kell teremteni az önkormányzati hivatalban ifjúsági referens alkalmazásának feltételeit.

Az ifjúsági referens legfőbb felelőssége az önkormányzat – ifjúsági feladatok ellátása kapcsán adódó – közigazgatási feladatainak, illetve az önkormányzat illetékességi területén nyújtott ifjúsági szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseinek koordinálása, továbbá az önkormányzat ifjúsági érdekegyeztetési rendszerének kialakítása, fejlesztése.

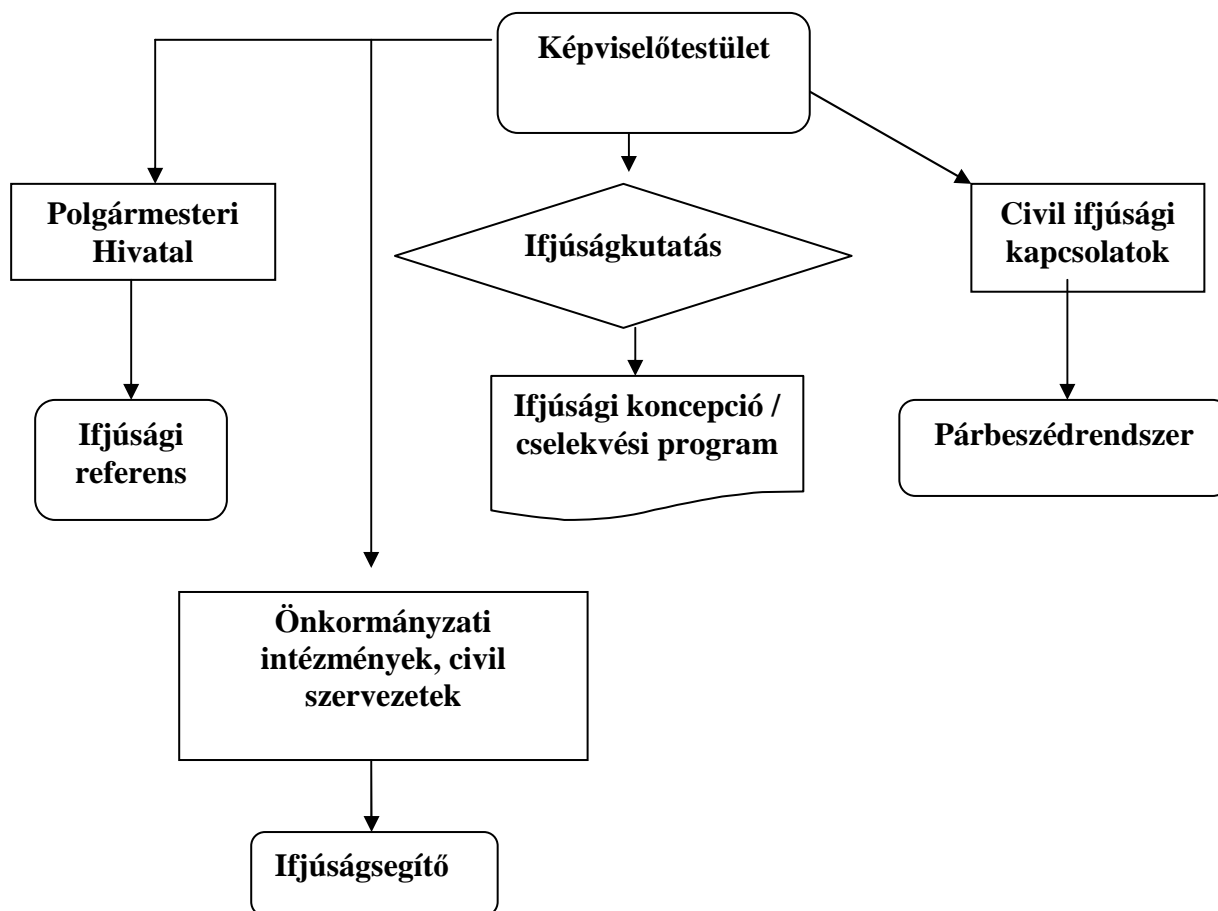
Munkája során közvetlen kapcsolatban áll az önkormányzat ifjúsági ügyekért felelős bizottságával. Aktív kapcsolatot tart fent az ifjúságsegítői feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel (informális csoportjaival), szervezetekkel, a helyi ifjúsági tanáccsal.

A hivatalon belüli foglalkoztatás előnye, hogy napi szinten kapcsolódhat be az önkormányzati döntések előkészítésébe, közvetlenül tarthat kapcsolatot a döntéshozókkal, tisztségviselőkkel.

Az ifjúsági referens szerepétől meg kell különböztetnünk ifjúságsegítő feladatokat ellátó szakembert. Az ifjúságsegítőt az önkormányzat által fenntartott intézmény vagy civil szervezet alkalmazza. Legfőbb felelőssége, hogy a fiatalokat olyan helyzetbe hozza, hogy azonosíthassák, megfogalmazhassák problémáikat, az előttük álló kihívásokat, majd azokra önállóan, illetve közösségi stratégiák mentén, felelős, autonóm és tudatos állampolgárként válaszolhassanak. Munkája során közvetlen kapcsolatban van a fiatalokkal, segíti őket egyéni és közösségi céljaik elérésében. Aktívan együttműködik az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel (informális csoportjaival), szervezeteivel, a helyi ifjúsági tanáccsal.

A települési ifjúsági munka nem nélkülözheti az egyes **intézmények és a civil szektor** közreműködését. Egy településen számos helyen és számos élethelyzetet érintően foglalkoznak a korosztállyal. Az oktatási intézmények, az egészségügyi, gyermekjóléti szolgáltatások, a közművelődési intézmények, stb. jellemzően jogszabályokban meghatározott feladatokat látnak el és ebből adódóan erősen specializált szolgáltatásokat nyújtanak. A civil szervezetek ugyancsak szolgáltatások széles körét biztosítják, és jellemzően a civil szektorban jelennek meg a szabadidős, fejlesztő, közösségépítő, informális tanulási folyamatokat szolgáló tevékenységek. Ezen szervezetek kapcsolata a fiatalokkal kevésbé formalizált, jellemzően napi szintű és élő. Mind az egyes intézmények, mind a civil szervezetek akkor tudnak igazán hatékonyan működni a fiatalok érdekében, ha összehangolják tevékenységüket, a lehető legszélesebb körben együttműködnek. Az önkormányzat felelőssége ezen együttműködések elősegítése, találkozási alkalmak, fórumok megteremtése, közös kezdeményezések felkarolása akár anyagi, akár szakmai segítségnyújtás útján.

Az önkormányzat ifjúsági tevékenységének felépítése (folyamat jelleggel)

2.4.2. Ifjúsági szakfeladatok, ifjúsági szolgáltatások

Feladatközpontú megközelítésben az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos tevékenységét két csoportba sorolhatjuk:

- Az egyik terület általános jelleggel az ifjúsági szempontok érvényesítése a döntéshozatalban. Ez az önkormányzati szemlélet a problémakör interszektoriális jellegére koncentrálna: a sajátos adottságokkal, értékekkel rendelkező célcsoport szükségleteire érzékeny szemlélet elfogadtatása (egyaránt érvényesíteni a korosztályi érdekeket a városfejlesztési, oktatási, szociális ellátórendszer, a lakáspolitikai, környezetvédelem területén).
- A második csoportba a konkrét célcsoport érdekében létrehozott, működtetett helyi ifjúsági szolgáltatások köre, és egyéb szakfeladatok tartoznak.

Helyi ifjúsági szolgáltatások rendszere:

- ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatások (ifjúsági információs és tanácsadó iroda, ifjúsági információs pont, telefonos ifjúsági munka),
- ifjúsági közösségi tér,
- közművelődési intézmény (gyermek és ifjúsági ház),
- felkereső ifjúsági munka.

Az ifjúsági szolgáltatások közös jellemzője, hogy katalizátor szerepet játszanak a települések, kerületek, kistérségek életében: ingyenes elérhető általuk a fiatalok számára legalapvetőbb információk, tanácsadások, szabadidős lehetőségek, közösségi programok. A szolgáltatások egyrészt teljes körűen kívánják szolgálni a fiatalokat, másrészt azonban egyértelmű, hogy bizonyos kérdésekben más szakterületek szolgáltatásai, szakemberei tudnak a fiatalok segítségére lenni.

Az ifjúsági szolgáltatások alapfeladata, hogy iránytű legyen az egyes kérdéskörökre specializálódott ellátó rendszer elemei között.

2.4.3. Érdekképviselői fórumok, párbeszédrendszer működtetése, támogatása

Az ifjúsági munka kiemelt része a fiatalok helyi közügyekben való részvételének biztosítása. A hatékonyan működő demokratikus államberendezés aktív, felelősen gondolkodó állampolgári létet igényel, ami hosszú tanulási folyamat eredményeként alakul ki az egyénben. Ezen készségek, tudástartalmak elsajátítását teszi lehetővé, ha a fiatal generáció mihamarabb megtapasztalja a demokrácia működési mechanizmusait.

A településen élő gyermek és ifjúsági korosztály érdekképviselői formái (települési gyermek és ifjúsági önkormányzat, ifjúsági kerekasztal) szerencsés esetben a korosztály tagjaitól, csoportjaitól induló kezdeményezésre alakulnak ki. A települési önkormányzat feladata, hogy mind a megalakuláshoz, mind a működéshez a szakmai és az anyagi segítséget biztosítsa.

A segítségnyújtásnak számos formája elképzelhető, de mindenképpen igazodjon a csoport valós igényeihez: az összejövetelekhez szükséges helyiség rendelkezésre bocsátásán keresztül a segítő felnőtt személyének megnevezésén át a működés pénzügyi támogatásáig terjedhet. Fontos kitétel, hogy a felnőttek a „segítés” címszava alatt ne vegyék át a fiatalok szerepeit, ne irányítói legyenek a folyamatoknak. Természetesen az érdekképviselői fórumok valós értéke a működésük során nyilvánul meg. A települési önkormányzatnak a fiatalokkal folytatott párbeszéd során tisztázni kell a kapcsolattartás formáit, illetve azt, hogy a korosztályi érdekképviselői fórumnak biztosított jogosítványokkal a fiatalok milyen formában élhetnek.

Lehetőséget kell teremteni arra, hogy mind a stratégia, mind a cselekvési terv összeállításakor a fiatalok (közösségeik, szervezeteik) nem csak a vizsgálat „tárgya”, a célok, feladatok „elszenvedői” legyenek, hanem a megalkotásában és megvalósításában aktív szerepet vállalhassanak (strukturált párbeszéd).

Lényeges, hogy a párbeszéd intézményesített formában, nyilvánosan működjön és legitim módon jöjjön létre. Fontos, hogy a fiatalok bevonása a döntéshozatal folyamatába ne csak látszólagos legyen. A részvételre irányuló motiváció hamar alábbhagy, ha fiatalok javaslataikra, véleményükre nem kapnak érdemi visszajelzést, vagy a nekik biztosított hatáskörök valódi befolyással nem bírnak. Továbbá lényeges, hogy a működéshez a feltételeket az önkormányzat közvetlenül vagy intézménye által biztosítsa.

2.4.5. Az önkormányzati ifjúsági munka forrásoldala

A feladatellátást nehezítő tényező a kapcsolódó normatív támogatás hiánya.

Az önkormányzatnak ifjúsági feladatok ellátásához – az intézmények működtetése mellett – saját forrásokat kell biztosítani. Mind feladatfinanszírozással, mind pályázható ifjúsági alap elkülönítésével célszerű segíteni a helyi ifjúságsegítő tevékenységet és a helyi civil társadalmat.

Egyértelmű, hogy helyi igények és a felhasználható források mértéke változó, de a fiatalokra mint a társadalom részét képező, de élethelyzetükből adódóan egy speciális csoportra való odafigyelés elsősorban egy sajátos szemléletet igényel, mintsem anyagi erőforrásokat.

Az ifjúságbarát működés megnyilvánulhat például abban, hogy a helyi lakosságról szóló átfogó, vagy az egyes döntéseket megelőző helyzetelemzések szólnak-e az ifjúságot érintő problématerületekről.

Törekszik-e az önkormányzat a fiatalokkal folytatott rendszeres párbeszédre, segíti-e az e célt szolgáló fórumok kialakítását, miként próbálja bevonni az korosztályt érintő döntések előkészítésébe a fiatalokat. A civil szektor támogatása során teret kapnak-e a fiatalok által létrehozott, működtetett egyesületek, nem formális csoportok. Természetesen a fenti szempontok figyelembe vétele idő és energia igényes, de hosszú távon kifizetődő: a gyerekekből a településüket magukénak érző, abban saját szerepüket megtaláló, a településért tenni akaró, felelős fiatalok, felnőttek válhatnak.

Ahhoz, hogy a települési gyermek és ifjúsági munka mindenhol elismert és szükséges tevékenység legyen, elengedhetetlen a szakmai szttenderdek meghatározása, elfogadása és alkalmazása, az ifjúságpolitika jogi, igazgatási és intézményi feltételrendszerének kialakítása. Mivel a kérdés az önkormányzatokon keresztül a közigazgatás rendszerét is érinti, az ifjúsági munka ezen területen belül történő elhelyezését segítheti az egyes településeken működő jó gyakorlatok megismerése, adaptálása.

3. A KONCEPCIÓ ALAPELVE

Az ifjúságról való gondolkodás alapja, hogy a fiatalokat, mint összetett célcsoportot tekinti, az őket érintő kérdésekbe bevonja képviselőiket és a döntéshozatalból sem hagyja ki érdekképviselői szerveiket. A fiatalokkal való törődés hosszú távú befektetés, mivel a korosztályra nem problémaforrásként kell tekinteni, hanem lehetőségként.

Az ifjúsági koncepció a szükségletek, a feladatok, a megoldási javaslatok számbavétele és olyan döntéshozatali elvek meghatározása, melyek megvalósítása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók és biztosíthatók a fiatalok igényeinek megfelelő fejlesztések.

Az ifjúsági koncepció keretet ad a kétévente felülvizsgálatra kerülő cselekvési programhoz. A cselekvési programnak arra kell irányulnia, hogy a kerület már meglévő intézményei a fiatal korosztály igényeit is kiszolgálják, megfelelő környezeti feltételeket biztosítson a

tanuláshoz, a sporthoz és a kulturált szabadidő eltöltéséhez, valamint ahol hiányosságok mutatkoznak, ott pótolja azokat.

Az ifjúsági koncepció az önkormányzat már elfogadott stratégiáit és koncepcióit figyelembe véve igyekszik meghatározni az eddig még nem szabályozott ifjúságpolitikai feladatokat.

A koncepcióra a társadalom és az ifjúsági korosztály folyamatos változása miatt van szükség. A fiatalok életterét meghatározó tényezők – a család, az iskola, a települési környezet, a különböző intézmények, civil szervezetek, a munkahely, a baráti társaságok – adják a szükséges változtatások esetleges színtereit.

Ehhez kapcsolódik a fiatalok szükségleti rendszere, amelynek a legfontosabb három pillére a család, az állam és a helyi társadalom, a települési közösség. E területek segítése szükséges ahhoz, hogy a fiatalok jól érezzék magukat környezetükben, és bekapcsolódjanak az aktív társadalmi életbe.

Fő alapelvek:

1. Az ifjúsági korosztály életminőségének javítása.
2. A harmonikus, egészséges testi-szellemi fejlődés biztosítása.
3. Védelem a morális és fizikai veszélyektől, valamint a hátrányos megkülönböztetésektől.
4. Az esélykülönbségek mérséklése.
5. Az ifjúsági közösségi szerveződés, a közösségek megerősödésének támogatása, a működéshez szükséges infrastruktúra kialakítása.
6. Az ifjúsági információs és tanácsadó tevékenység működtetése.
7. A fiatalok segítése egyéni és kollektív jogaik érvényesítése érdekében.
8. Az információs társadalom lehetőségeihez való hozzájutás elősegítése.
9. Az önálló életre való felkészülés, a pályakezdés, az otthonteremtés lehetőségének támogatása.

4. A KONCEPCIÓ CÉLCSOPORTJA

Az ifjúsági koncepció célcsoportja a 14-29 éves korosztály.

Természetesen foglalkozik a gyermek korosztály, a 14 év alattiak helyzetével is, de elsősorban a

14-29 évesek lehetőségeit próbálja bővíteni a kerület életében.

Az ifjúsági korosztály tág meghatározásnak indoka a mai világban megfigyelhető általános tendencia, miszerint a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom aktív tagjaivá, ugyanakkor hosszabb ideig szüleikre, családjukra támaszkodnak eltartottként, még abban az esetben is, ha időlegesen munkát vállalnak.

Ebből kiindulva az ifjúsági korosztályt a középiskolás kortól a „felnőtté válásig”, a családalapításig, a saját otthon kialakításáig határozzuk meg.

5. A KONCEPCIÓ CÉLJA

Az önkormányzat tervszerű társadalmi-, gazdasági-, várospolitikai célkitűzéseinek megfogalmazása és azok megvalósítása során a fiatalok sajátos érdekeit érvényre juttassa.

Az ifjúság életminőségét, élethelyzetét, létbiztonságát, társadalmi perspektíváit figyelemmel kísérje, emelje.

Az egészségfejlesztés, a tudástökéhez, az információhoz való hozzáférés, a munkavállalás, az otthonteremtés, a családalapítás esélyeit javítsa.

A jogérvényesítés, véleménynyilvánítás eszközeihez való hozzáférést biztosítsa, fejlessze.

Megerősítse az ifjúság szervezeti és személyes részvételének rendszerét a demokratikus egyeztető folyamatokban, a korosztályt érintő helyi szintű döntésekben.

Az ifjúsági célcsoportot érintő tennivalók, ellátások rendszerezése és az operatív feladatok megfogalmazása.

A koncepció célja tehát, hogy meghatározza az ifjúságpolitika helyi prioritásait:

- az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az elveket, melyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell,
- teret biztosít a fiatalokat érintő projektek, fejlesztések megvalósításának,
- elősegíti a fiatalokkal, mint sajátos társadalmi csoporttal való integrált, hosszú távú célokat szem előtt tartó foglalkozást, a problémáik komplex kezelését,
- keretet biztosít az érintett társadalmi szereplőkkel való együttműködéshez,
- a prioritások kijelölésével hozzájárul a rendelkezésre álló források hatékonyabb felhasználáshoz.

6. Jogszabályi háttér

- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
- A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- A Gyermek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvény
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény
- A gyermek és Ifjúsági Alapprogram és a Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX. 24) ISM rendelet

7. Irányadó önkormányzati dokumentumok

- Oktatáspolitikai intézkedési terv
- Intézményi alapidokumentumok
- Ferencvárosi oktatási, esélyegyenlőségi terv
- Önkormányzati esélyegyenlőségi koncepció
- Sport rendelet
- Roma koncepció

- Szolgáltatástervezési koncepció
- Gyermekjóléti és szociális rendelet
- Lakásrendelet
- Integrált városfejlesztési stratégia

8. Felhasznált szakmai anyagok

- Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 13 (2004) sz. Ajánlása a fiatalok helyi és regionális közéletben való részvételéről
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024.
- Új Nemzedék Jövőjéért Program 2011.
- Budapest Főváros Ifjúsági Konceptiója
- Közép-magyarországi Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés 2009.
- „Ifjúság 2008” – Budapesti másodelemzés – kérdőíves kutatás
- Európai Ifjúsági Charta
- HAYICO Szakmai - Etikai Kódex
- Európai Bizottság Fehér Könyve

9. HELYZETELEMZÉS

9.1. Az ifjúság általános jellemzői

A társadalmi struktúra egyik legszélesebb - az idős korosztály mellett - rétegét alkotják az ifjúsági korosztályba tartozók. Bár a hazai, illetve nemzetközi adatok azt mutatják, hogy a 15-29 éves korosztály száma évről évre csökken, ennek ellenére továbbra is a társadalom legerősebb, legaktívabb, de leginkább a legmobilabb és dinamikusabb csoportját alkotják.

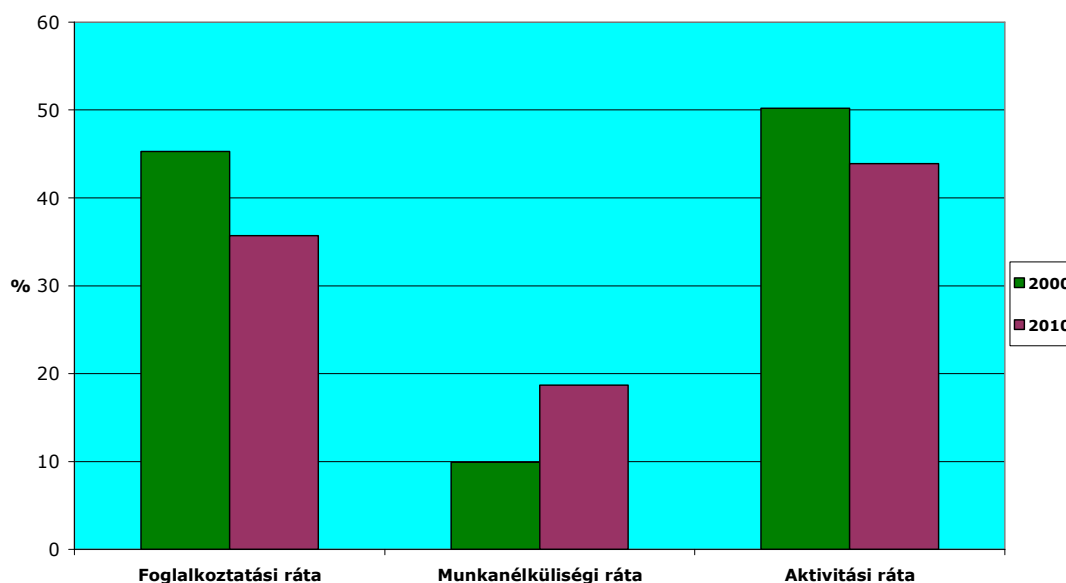
„A hazai ifjúságkutatások azt mutatják, hogy a magyar fiatalok az ezredforduló végére, különösen a kilencvenes években felgyorsult társadalmi átalakulás következtében, ugyanolyan helyzetbe kerültek, mint az EU országok fiataljai. Másképpen fogalmazva az ezredforduló után a magyar fiatalokat ugyanazok a kihívások érik, mint Nyugat-Európa fiataljait. A kérdés mit jelent mindez? A magyar és a nyugat-európai fiatalok helyzetének hasonlósága nemcsak az oktatási rendszerben, a fiatalok munkaerő-piaci helyzetében, de a fiatalok szabadidő-tevékenységének megváltozásában is kifejezésre jutnak. Ezek a változások különösen aktuálissá teszik az Európa Tanács ifjúsági szakkutatói által készített Vulnerable Youth című kutatási jelentést, amely három területen vizsgálja a fiatalok helyzetét: az oktatási rendszer, a munkaerőpiac, valamint a szabadidő területein tárja fel azokat az esélyeket és veszélyeket az európai fiatalok körében, amelyek a magyar fiatalok életében is igen fontos szerepet fognak játszani.”

/Jancsák Csaba (szerk.) (2003): Sebezhető ifjúság. Sebezhetőség az oktatásban, a munkavállalásban és a szabadidőben Európában – perspektívák. Belvedere, Szeged /

A 2010-es KSH munkaerő-felmérés szerint Magyarországon ugyanebben az évben a 15-29 éves népesség lélekszáma **1 millió 880 ezer főt** tett ki. Ez az össznépeség (10 014 000 fő) 18,8%-át és a munkaerőpiac közel 1/3-át (27,8%-át) teszi ki a potenciális munkavállalók között.

Foglalkoztatás jellegzetességei a fiatalok körében (15-29 évesek)			
Év	Foglalkoztatási ráta	Munkanélküliségi ráta	Aktivitási ráta
2000	45,3 %	9,9 %	50,2 %
2010	35,7 %	18,7 %	43,9 %

Foglalkoztatás jellegzetességei a fiatalok körében (15-29 évesek)

A 15-29 éves korosztály **iskolai végzettsége** – hasonlóan a mobilitás intenzitásához - az elmúlt tíz évben jelentősen javult. Ennek sarokköveit jelenti a szülők iskolai végzettsége, a települési és területi aspektus, a korosztály mobilizálódásának új típusú formája, valamint az új technikai eszközök, infrastruktúra által kialakított, illetve elfogadott normák megjelenése. A fiatalok iskolázottságának egyik meghatározó tényezője a szülők iskolai végzettsége. A hazai folyamatokat áttekintve elmondható, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekeinek mobilitása az elmúlt tíz évben elmozdulást mutat. Ennek egyfelől oka az oktatási rendszer struktúrájának átalakítása, melyből kiemelkedik az érettségi, mint alapvető iskolai végzettség megszerzésének elsődlegessége, másfelől a tudás átértelmeződése, gyakran átértékelődése, amelynek tartalmi elemei között a digitális, vizuális és auditív kultúra vívta ki elsődlegességét.

Ennek tükrében elmondható, hogy a jelenleg nem tanulókra vonatkozóan az általános iskolai végzettséggel rendelkező apák gyermekeinek 51,5%-a maga is legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, a szakmunkás apák gyermekeinek 56,2%-a érettségizett vagy diplomát szerzett, az érettségizett és diplomás apák gyermekei apjukhoz hasonló, vagy annál magasabb végzettséggel bírnak (51%-a érettségizett, 62,5%-a diplomás). Ez utóbbi mindenféleképpen azt mutatja, hogy az iskolai végzettség által történő mobilitás még mindig fontos állomása a társadalom hierarchiájában való feljebb jutásnak.

2010-ben az oktatási rendszerben a 15-19 éves fiatalok 93,7%-a, a 20-24 évesek 49,8%-a és a 25-29 évesek 11,4%-a képviselte magát. A 15-19 éves korcsoportba tartozók 95%-a - ugyanebben az évben - nappali tagozatos képzésben vett részt, így szinte teljesen körülményes (98,5%) a gazdaságilag inaktív körébe tartoztak. A Statisztikai Tükör2 által közölt adatok szerint 2011 januárjában a 15-24 éves korosztály tagjainak foglalkoztatási rátája 17%-ot tett ki az

összes korosztály között, mely arra enged következtetni, hogy bár a fiatal korosztály tagjai minél hosszabb ideig tartózkodnak az iskolarendszerben, ennek ellenére a munkaerőpiacon is aktív jelenlétet láttat.

(Forrás: http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qlf016a.html)

A 20-24 éves korosztályba tartozók több mint fele (53,5%) szintén nappali tagozatos tanulmányokat folytatott, többnyire inaktív gazdasági státusban. Hasonló képet mutat a 25-29 éves korosztályba tartozó fiatalok csoportja is, itt erőteljesen nőtt az oktatásban aktívan részt vevők aránya. Ez részben a munkaerő-piac felvevőképességének, részben pedig a magasabb végzettség megszerzése iránti helyzetből adódik. Ez utóbbi törekvés a társadalmi mobilitás egyik lehetséges útjaként jelenik meg, esetenként a kedvezőbb munkaerő-piaci pozíció megszerzésében sem elhanyagolandó tényezőként. A statisztikai adatok ugyanakkor azt is mutatják, hogy a korcsoport 68%-a jellemzően inaktív szereplőként, 26,7%-azonban foglalkoztatottként jelenik meg. Ennél a csoportnál már 5,3%-os munkanélküliségi ráta is látható, mely számadat a 2000-es évekhez képest mindenféleképpen jelentős emelkedést mutat (3,4 százalékpontos).

Az iskolaválasztást, munkaerő-piaci részvételt, hasonlóan a fogyasztási és egyéb kulturális igények kielégítésére irányuló törekvések körét – a szülők iskolai végzettsége mellett – a lakóhely/település típusa, városhoz, nagyvároshoz való közelség jelentősen befolyásolja. A fiatalok életterében a nagyvárosok az oktatási és munkaerő-piaci szereplők jelenlétén túl, a különböző intézményrendszerek, szabadidős és kulturális színterek, valamint a közösségi kapcsolatok helyeként vannak jelen. A nagyvárosban, illetve városokban élő fiatalok átlagot meghaladó iskolai végzettséggel, törekvésekkel és jövőképpel rendelkeznek. Bár statisztikailag mindez – kivételt képez az iskolai végzettség – nem mérhető, a magasabb ranggal rendelkező településeken élő fiatalok esélyei ötször jobbak, mint a kistépüléseken élő, lehetőségektől részben vagy egészen elzárt fiataloké.

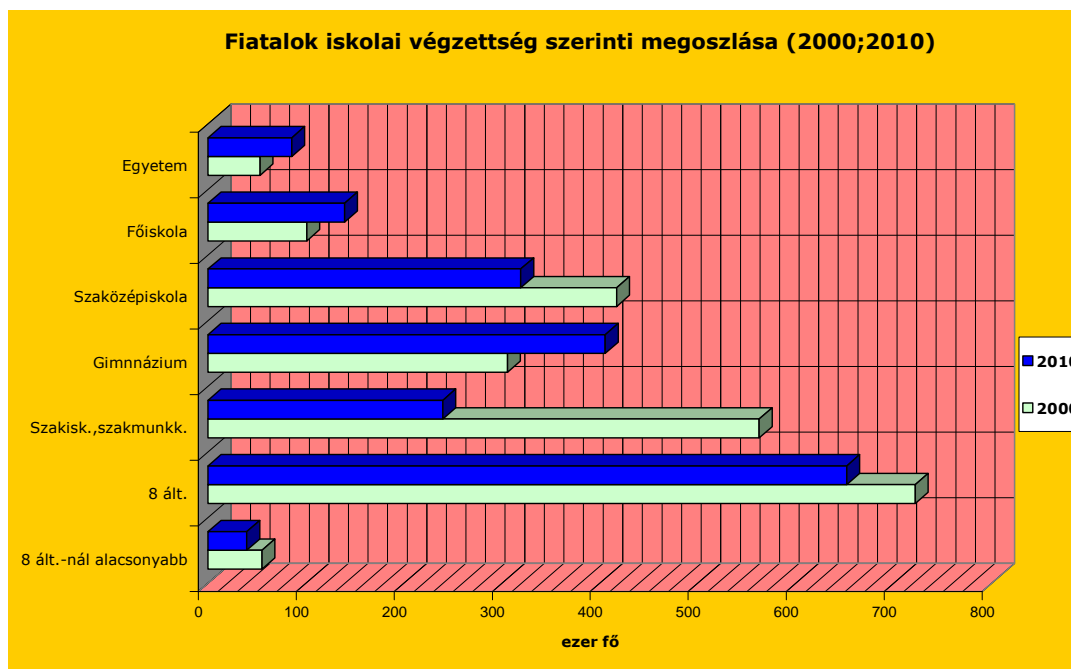
2010-ben 826 ezer 15-29 éves fiatal volt jelen aktívan a munkaerő-piacon, ez a megfelelő korú népesség 43,9%-át teszi ki. A 15-19 éves korosztályból 2011 őszén 2,1%, a 20-24 évesek közül 34%, a 25-29 éves korosztály esetében pedig 67,8% volt jelen a munkaerő-piacon. Ez némi negatív tendenciát mutat, hiszen a 15-24 évesek aktivitása jelentősen visszaesett (1998 és 2010 között a 15-19 évesek aktivitási aránya 15%-ról 3,7%-ra, a 20-24 évesek körében pedig 60,6%-ról 44,8%-ra csökkent). A munkaerő-piacon való aktív részvétel egyik meghatározó eleme az iskolai végzettség. A rendszerváltást követően a munkaerő-piac erőteljes átalakuláson ment keresztül, amelynek eredményeképpen a magasabb iskolai végzettség, mint értékmérő eszköz jelent meg. Ez ugyanakkor a piac oldaláról is hasonló jelent, vagyis a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok a munkaerő-piacon biztosabb helyet képesek kivívni és megtartani maguknak, mint az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező kortársaik. Az ezredfordulót követően ez a helyzet tulajdonképpen nem változott, továbbra is előnyt élveznek a felsőfokú végzettséggel rendelkező, sokoldalú fiatalok.

A 15-29 éves népesség iskolai végzettségét tekintve 2000 és 2010 között az egyes iskolai végzettségek között áthelyeződött a hangsúly. A vizsgált időszakban a korosztályhoz tartozó fiatalok számának csökkenése (335 700 fő) mellett elmondható, hogy az elmúlt tíz év alatt a korosztályban 15,5 ezer fővel csökkent a 8 általánosanál alacsonyabb iskolai végzettséggel, valamint az általános iskolai végzettséggel rendelkező, valamint igen jelentős csökkentést mutat a szakiskolát és szakmunkásképzőt végzetek (2,35 szeres) köre. Ez utóbbi oka a szakiskolai képzés rendszerének folyamatos átalakulása, a képzettség leértékelődése, társadalomban e képzési forma presztízsének értékvesztése. Ez az iskolatípus további szakadékokat teremt a korosztályon belül, a területi aspektusokat és a kulturális különbségeket nem említve.

A középiskolai képzési formák között a Bourdieu-i elméletet követve a gimnáziumi képzés mutat további népszerűséget, szemben a szakközépiskolákkal (100 ezer fős emelkedés). Ez a képzési forma egyfelől az iskolai tudás mellett kiegészítő, a mindennapi életben használható ismeretekkel bővíti a középiskolások tudásszintjét, mely gyakran a digitális kultúra, kommunikációs technika és a gyakorlati haszonnal rendelkező ismereteket foglalja magába. A középiskolákkal szemben a felsőoktatás további erősödése látható.

A diploma szerzésének különböző formái a 19-29 éves korosztály vonatkozásában alapvetőnek mutatkozik. Ez legtöbb esetben értékrendbeli, tudásbeli és mobilitásbeli változásokat von maga után.

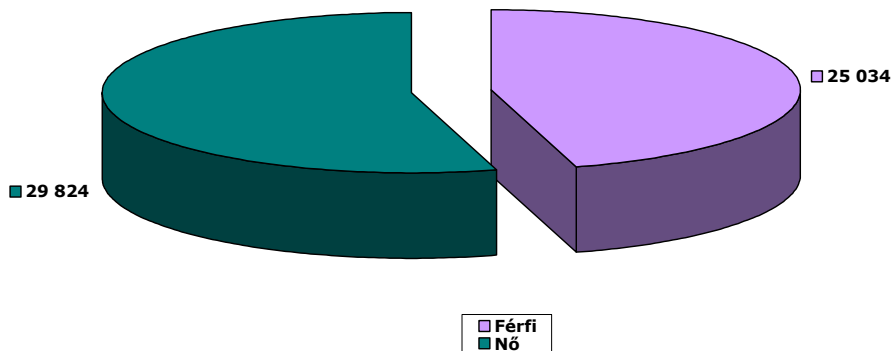
Különböző iskolai végzettségű fiatalok megoszlása 2000-ben és 2010-ben		
	2000	2010
	ezer fő	ezer fő
8 általánosnál alacsonyabb	55	39.5
Általános iskola	721.7	651.8
Szakiskola, szakmunkásképző	562.6	239.5
Gimnázium	305.5	405.4
Szakközépiskola	416.9	319
Főiskola	100.7	139.3
Egyetem	53	85.3
Összesen	2.215.5	1.879.8

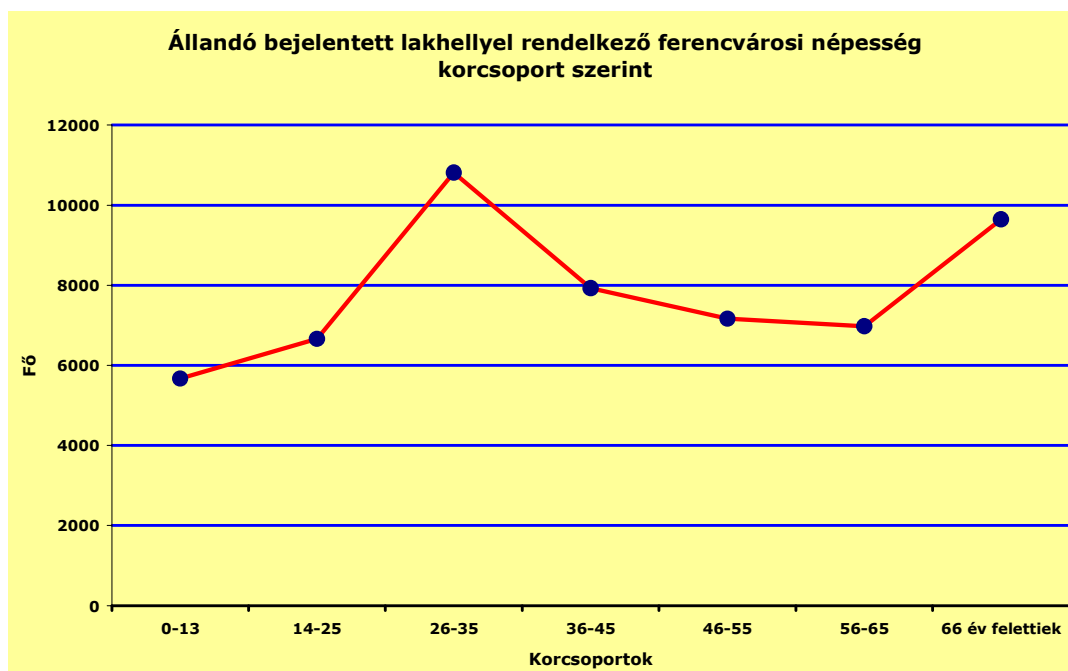
9.2. Demográfiai adatok Ferencvárosban (Vizuális regiszter alapján)

Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező ferencvárosi lakosok 2010. 01. 01-jén nemek szerinti bontásban		
Férfi	Nő	Összesen
25 034 fő	29 824 fő	54 858 fő

Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező ferencvárosi lakosok nemek szerint (fő)

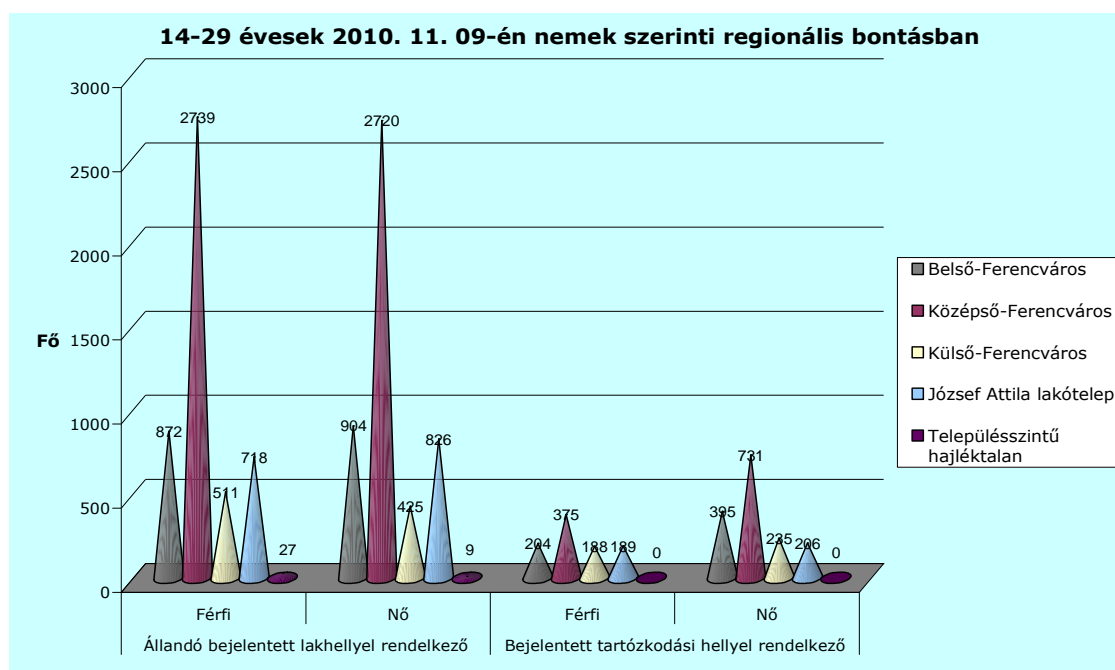

Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező ferencvárosi népesség korcsoportos bontásban 2010. 01. 01-jén						
0-13 évesek száma	14-25 évesek száma	26-35 évesek száma	36-45 évesek száma	46-55 évesek száma	56-65 évesek száma	66 év felettek száma
5 672 fő	6 663 fő	10 812 fő	7 927 fő	7 166 fő	6 974 fő	9 644 fő

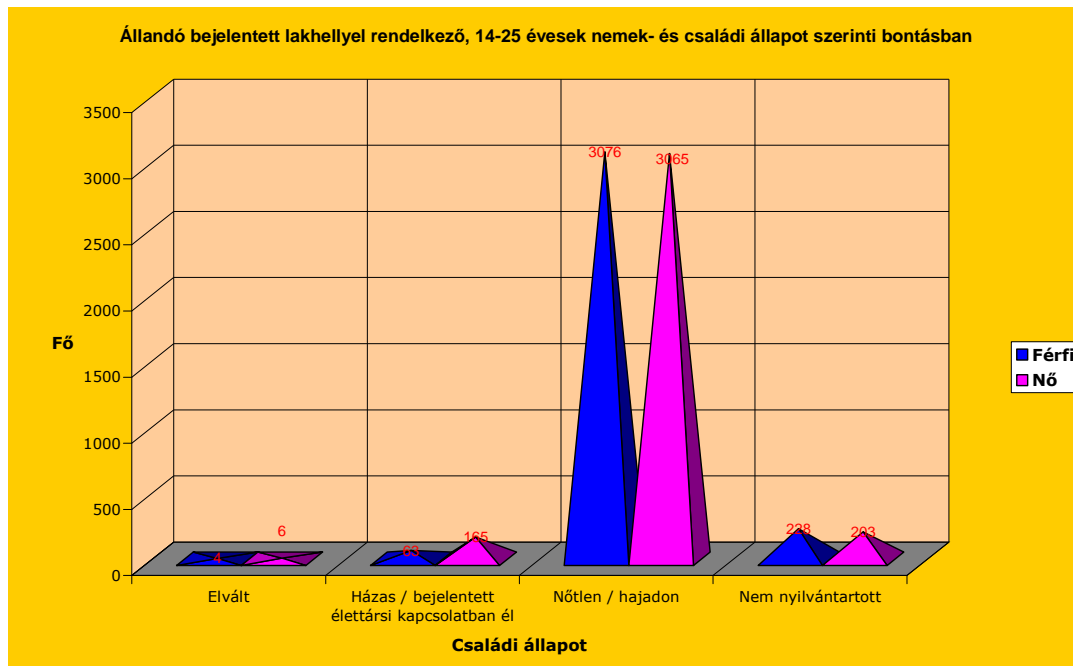
14-29 éves ifjúsági célcsoport demográfiai adatai a Ferencvárosban 2010. 11. 09-én nemek szerinti regionális bontásban:

	Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező			Bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező			Mindösszesen
	Férfi	Nő	Összes	Férfi	Nő	Összes	
Belső-Ferencváros	872	904	1776	204	395	599	2375
Középső-Ferencváros	2739	2720	5459	375	731	1106	6565
Külső-Ferencváros	511	425	936	188	235	423	1359
József Attila lakótelep	718	826	1544	189	206	395	1939
Településszintű hajléktalan	27	9	36	0	0	0	36
Ferencvárosban összesen	4 867	4 884	9 751	956	1 567	2 523	12274

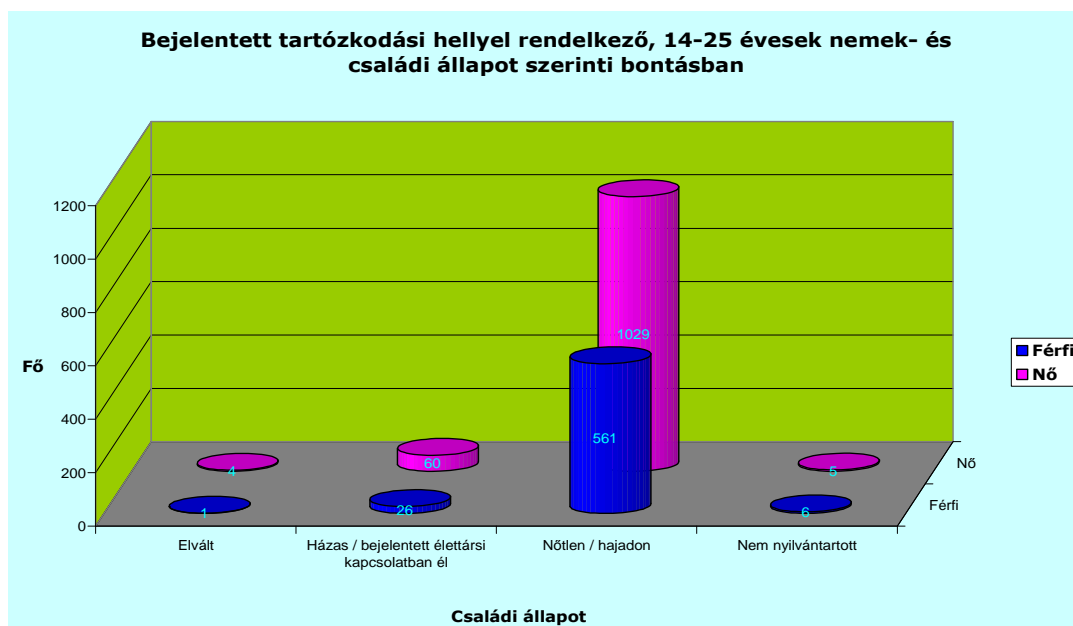
Állandó bejelentett lakhellyel rendelkező, 14-25 éves ifjúsági célcsoport demográfiai adatai a Ferencvárosban 2010. 11. 09-én nemek- és családi állapot szerinti bontásban:

Családi állapot	Férfi	Nő	Összesen
Elvált	4	6	10
Házass / bejelentett élettársi kapcsolatban él	63	165	228
Nőtlen / hajadon	3076	3065	6141
Nem nyilvántartott	228	203	431
Összesen	3 371	3 439	6 810

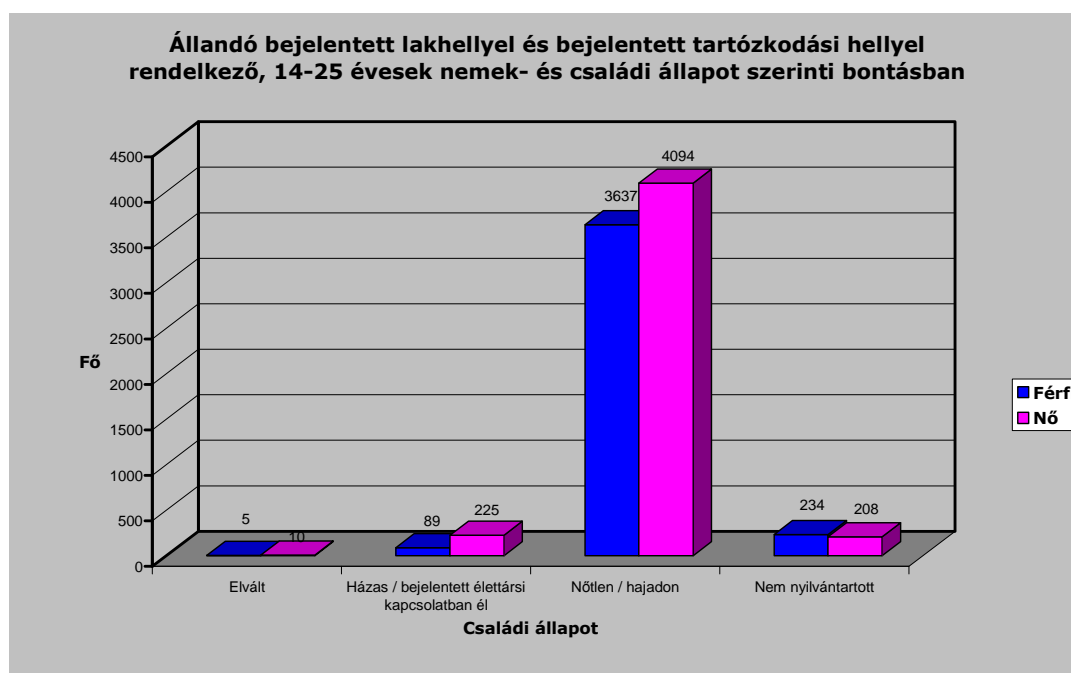
Bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező, 14-25 éves ifjúsági célcsoport demográfiai adatai a Ferencvárosban 2010. 11. 09-én nemek- és családi állapot szerinti bontásban:

Családi állapot	Férfi	Nő	Összesen
Elvált	1	4	5
Házas / bejelentett élettársi kapcsolatban él	26	60	86
Nőtlen / hajadon	561	1029	1590
Nem nyilvántartott	6	5	11
Összesen	594	1 098	1 692

Állandó bejelentett lakhellyel és bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező, 14-25 éves ifjúsági célcsoport demográfiai adatai a Ferencvárosban 2010. 11. 09-én nemek- és családi állapot szerinti bontásban:

Családi állapot	Férfi	Nő	Összesen
Elvált	5	10	15
Házass / bejelentett élettársi kapcsolatban él	89	225	314
Nőtlen / hajadon	3637	4094	7731
Nem nyilvántartott	234	208	442
Összesen	3965	4537	8502

9.3. Helyzetkép az ifjúságpolitikai tevékenységről Ferencvárosban

A IX. kerületben a gyermek- és ifjúsági korosztály segítése kiemelt feladat. A korosztályi problémák megoldásában részt vállalnak az önkormányzat intézményei, társintézmények, civil szervezetek, egyházak.

Az erőforrások elemzése, áttekintése fontos szempont a fejlesztés stratégiájának további meghatározásához.

Ferencváros Önkormányzata a kerületben élő valamennyi gyermek és fiatal életkörülményeinek javításáért felelősséget érez, és ennek megfelelően gondoskodik róluk alapul véve a területet érintő törvényi előírásokat és a helyi szabályzókat, rendeleteket.

Az Önkormányzat a jövőben is a jelenlegi gyakorlatot kívánja folytatni, igazodva a helyi sajátosságok és körülmények változásaihoz, a kor igényeiből fakadó új elvárásoknak megfelelően.

9.3.1. Oktatás, képzés

A kerületi oktatási intézmények feladatellátását és a fejlesztési lehetőségeit részletesen elemzi a 78/2007. (V. 02.) Ök. sz. határozattal jóváhagyott Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának oktatáspolitikai intézkedési terv című dokumentum.

A kerületi óvodák(9), általános iskolák(10)és gimnáziumok(4) gyermek- és ifjúságsegítő munkáját közvetlenül támogató társintézmények a Nevelési Tanácsadó, Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága, az Alul-Járó Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, az Ádám Jenő Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a, a Ferencvárosi Művelődési Központ és Intézményei.

Az ifjúsággal kapcsolatos tevékenység az oktatás-nevelés teljes egészét érintően valósul meg, a képzés mellett kiterjed a személyiségfejlesztésre, a szabadidő hasznos eltöltésének területeire: a kultúra, az egészséges életmódra nevelés, a sportolási lehetőségek biztosítására, a prevencióra, a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítására, az érdekképviselet megteremtésére.

A kerületben magas az etnikai kisebbséghez tartozók aránya. A területi sajátosságoknak megfelelően az integrált nevelés megvalósítása fő célkitűzés.

Valamennyi nevelési-oktatási intézmény pedagógiai gyakorlatában prioritást kap az egész napos nevelés, a tehetséggondozás, az egyéni fejlesztés, az erkölcsi nevelés, valamint a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet értelmében a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása és az esélyegyenlőség feltételeinek biztosítása.

A IX. kerületben lévő , nem kerületi fenntartású oktatási-nevelési intézményekkel egyre intenzívebb szakmai kapcsolat kialakítása zajlik: fővárosi fenntartású szakközépiskolák(8), állami szakközépiskola(1), alapítványi iskolák(6), egyházi iskolák(2). Ezen intézmények diákjai is a kerületi ifjúság teljes tagjaiként jelennek meg tanulmányaik, szabadidejük, mindennapi életüket tekintetében.

9.3.2. Gyermek- és ifjúságvédelem

Jelentős a szociálisan hátrányos helyzetű családok száma. A gyermek- és ifjúságvédelem területén dolgozó szakembereket, pedagógusokat kihívások elé állítja mind a folyamatosan változó jogszabályi háttér, mind pedig a problémák sokszínűsége. A gyermekvédelmi tevékenység kiemelt feladat valamennyi nevelési-oktatási intézményben. A személyi feltételek – a gyermekvédelmi felelősök működésével – biztosítottak az óvodákban és az iskolákban. Tevékenységüket a kerületi gyermekvédelmi szaktanácsadó segíti, koordinálja. Ezen a területen eredményeket csak a gyermekekkel, fiatalokkal különböző ágazati területeken dolgozó szakemberek szoros együttműködésével lehet elérni. E tevékenység összehangolásáért a Ferencvárosi Gyermekjóléti Központ a felelős.

Természetesen szorosan kapcsolódik tevékenységéhez és segíti ezt a védőnői szolgálat, a gyermek- és felnőtt háziorvosi hálózat, az iskolai, óvodai, bölcsődei gyermekvédelmi munka, a nevelési tanácsadó tevékenysége. A kerület által fenntartott intézményeken kívül fontos részét képezi ennek a rendszernek a rendőrség, az ügyészség, a gyámügyi hivatal és a különböző civil szervezetek is.

9.3.3. Kultúra, szabadidő, sport

Az intézményekben változatos szabadidős tevékenységeket szerveznek. Az iskolákban a programokat elsősorban az osztályfőnökök és a diákönkormányzatokat segítő tanárok, a közművelődési intézményekben a művelődésszervezők koordinálják.

A *Ferencvárosi Kulturális, Turisztikai és Sport Nonprofit Kft* a nagyrendezvényeket szervezi, a *Ferencvárosi Művelődési Központ és Intézményei* (*Dési Művelődési Ház, Közösségi Ház, Helytörténeti Gyűjtemény, József Attila-emlékhely, Ferencvárosi Pincegaléria, Pinceszínház*) végzik a gyermek- és ifjúsági korosztály iskolán kívüli kulturális és szabadidős igényeinek kiszolgálását.

Fő céljuk, a szabadidő hasznos, kulturált, szórakoztató eltöltésének segítése, az önálló kezdeményezések támogatása, a gyermek- és ifjúság korosztály személyiségfejlesztése.

A kerületi sportéletet (a sportról és annak támogatási rendszeréről) Budapest IX. kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 25/2009 (XII.04.) rendelete szabályozza.

Jelentős erőfeszítéseket tesznek a kerületi diáksportélet szervezése terén. Minden iskola rendelkezik tornateremmel, sportudvarral. Kevés a kerületben működő olyan sportlétesítmény, ami az érintett korosztály anyagi lehetőségeihez igazodik. Szükség lenne a spontán sportolási szinterek, köztéri grundok, játszóterek további bővítésére a meglévők felújítására.

9.3.4. Egészségnevelés, prevenció

Az egészségnevelés jelen van a nevelési-oktatási intézmények munkájában, mind a tanórákon, mind a tanórán kívüli időben.

A *védőnői hálózat* az egészségmegőrzés érdekében intenzív egészségnevelést végez és szervez, az egészséges életmód kialakításához szükséges ismeretek átadásával.

Segítséget nyújt a magatartási zavarok, helytelen szokások, káros szenvedélyek megelőzésében, a serdülőkor problémáinak megoldásában és megszüntetésében, az illetékes szakemberhez történő irányításában.

Az *iskolaorvosi hálózat* a tanulók egészségügyi ellátása mellett egyéb iskola-egészségügyi feladatokat is ellát, pl. környezet-egészségügyi, balesetvédelmi, egészség-nevelési feladatokat. A *házi gyermekorvosi és fogászati ellátás* az egészségnevelésben és egészségügyi felvilágosításban vesz részt, életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat végez.

A prevenció terén szerepet vállal a kerületben: *Kék Pont* (drog-prevenció) és az *ÁNTSZ* egészségnevelő-, megőrző programjaival, a *Vöröskereszt* a családi életre való nevelés elősegítésével, a *IX. kerületi Rendőrkapitányság* a különféle ismertterjesztő programjaival (AIDS, közlekedés-biztonság).

Az *ÁNTSZ* fő feladatai az ifjúságsegítés terén: egészségnevelő programok, nyílt napok, egészségnapok, kiállítások szervezése, AIDS Világnap, Dohányzás elleni Világnap. Prevenció, felvilágosító tevékenység. Egészségügyi alapellátás szakfelügyelete. Iskola-egészségügyi ellátás hatósági ellenőrzése.

A *Vöröskereszt* IX. kerületi szervezetének tevékenysége szintén kiemelkedő a korosztályt érintő prevenciós tevékenységben. Szervezi és elősegíti a kerületben működő intézményi és intézményen kívüli gyermek és ifjúsági munkát. Rendszeres kapcsolatot tart az óvodákkal, az általános- és középiskolákkal. Ifjúsági klubot szervez és működtet. Kapcsolatot tart fenn az ifjúsági munkát végző szervezetekkel, intézményekkel, a nemzetközi ifjúsági vöröskeresztes szervezetekkel, az önkormányzattal. Egészségnevelő programokat dolgoz ki és bonyolít le (előadások, egészségnapok).

A *védőnői szolgálat* célja, hogy az oktatás–nevelés területén a megelőző munkát már óvodás korban megkezdik a komplex játékos életmódprogram fokozatos bevezetésével. Ennek fontos része a mentálhigiéné, az egészséges életmódra nevelés.

Az általános iskolákban és a középiskolákban a prevenció célja a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése.

A *gyermekjóléti szolgálat* folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét. Pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiéné és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadásokat biztosít.

9.3.5. Ifjúságsegítés

Az *Alul-Járó Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda* 2000-ben, a *Közért Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda* 2009-ben kezdte meg működését. Mindkét Ifjúsági Iroda alacsonyküszöbű mentálhigiéné szolgáltatást nyújt a fiatalok számára mindennapi problémáik megoldásához, információs igényeik kielégítéséhez.

Alapvető feladatuk az elsődleges prevenció: a fiatalok várható problémáinak megelőzése, illetve csökkentése. A helyi igényekhez igazodva információs és mentálhigiéné tanácsadó szolgáltatást működtetnek.

Az irodai ifjúságsegítők segítséget nyújtanak a fiataloknak az életükben felmerülő gondok, szociális problémák megoldásához, az információk közvetítéséhez, az Internet használathoz. A fiatalok számára biztosítják az információhoz való egyenlő hozzáférést, helyzetükre, származásukra, nemükre, társadalmi helyzetükre való tekintet nélkül, különös figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű csoportokra, valamint a sajátos élethelyzetben lévőkre.

Ifjúságsegítő tevékenységükkel, információs és tanácsadó szolgálat működtetésével, szabadidős programok szervezésével jelentős szerepet töltenek be a kerületi gyermek és ifjúsági korosztály egészséges életvitelének fejlesztésében.

9.3.6. Érdekképviselet, diákönkormányzatok

A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény 63. § (1) bekezdése szabályozza a diákönkormányzatok (DÖK) működését. Az iskolákban az érdekképviseletet a diákönkormányzatok látják el. Munkájukat DÖK- patronáló pedagógusok segítik.

Gyermek és Ifjúsági Önkormányzat (GYIÖK) nem működik a kerületben.

9.3.7. Foglalkoztatáspolitikai, ifjúsági munkanélküliség

A pályakezdő munkanélküliekkel kapcsolatos feladatok ellátását a *Fővárosi Munkaügyi Központ IX. Kerületi Kirendeltsége* végzi.

Szolgáltatásai: munkaközvetítő tevékenység, munkavállalási tanácsadás, csoportos foglalkozások tervezés, pályaorientáció, pályakorrekció, álláskeresési technikák, munkaerő piaci felkészítés osztályfőnöki órák keretében, elhelyezkedési támogatások (munkaerő piaci képzés).

9.3.8. Kisebbségi önkormányzatok

A kerületben 10 kisebbségi önkormányzat működik (bolgár, görög, német, örmény, roma, román, ruszin, szlovák, szerb, ukrán).

Tevékenységük oktatási-nevelési, kulturális intézményekhez kötődik. Fontosnak tartják, hogy a kerületben bővüljön az ifjúságot összefogó programok köre. A kerületi sajátosságoknak megfelelően kialakított oktatáspolitikai célkitűzésekkel összhangban segítik az etnikumhoz tartozó gyermek-és ifjúsági korosztály esélyegyenlőségének megteremtését. Esélyegyenlőségi koncepció szabályozza ezen tevékenységet.

9.3.9. Egyházak

Az egyházak (evangélikus, katolikus, református, unitárius, zsidó) a közoktatási törvényben foglaltaknak megfelelően szervezik az óvodákban és iskolákban a hitoktatást. A csoportokat a szülők jelentkezése alapján alakítják ki. Két egyházi fenntartású iskola (református gimnázium és katolikus általános iskola – gimnázium – diákotthon - művészeti intézmény) működik a kerületben. A kerület kulturális életében is tevékenyen részt vesznek (hangversenyek, kórusok, rendezvények).

A fiatalok lelki életének irányításán, gondozásán túl segítik szabad idejük hasznos, tartalmas eltöltését, kulturális programok, nyári táborok, kirándulások, művészeti foglalkozások formájában. Jelentős szerepet vállalnak a prevenciós tevékenységekben, különösen a káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése érdekében. Az egyházközösségek programjai között a hitoktatás mellett jelentős szerepet kap az ifjúsági körök működtetése, a fiatalok önszerveződésének segítése.

9.3.10. Civil szervezetek

A működő civil szervezetek (alapítványok, egyesületek) oktatási, gyermek és ifjúsági, közművelődési, kulturális, prevenciós(egészségmegőrző, szenvedélyproblémákat megelőző, ellátó) feladatokat látnak el, igényeket elégítenek ki.

A Ferencvárosi Önkormányzat „deák” Tanulmányi Ösztöndíj Közalapítványa a Ferencvárosban élő, tehetséges, de anyagi okok miatt a tanulmányaik folytatásában hátrányos helyzetben lévő, jó tanulmányi eredménnyel rendelkező 18-25 éves fiatalokat tanulmányi ösztöndíjjal támogatja.

9.3.11.A fiatalok szükségletei, igényei , szolgáltatások a kerületben (a fiatalok és a szakemberek véleménye szerint)

9.3.11.1.Ferencvárosban élő fiatalok legsúlyosabb problémái

A ferencvárosi fiatalok helyzete, problémái a mai társadalom általános állapotát tükrözi. Jellemző a céltalanság, a pozitív jövőkép hiánya, sok a kudarc, kevés az önálló életkezdési lehetőség.

A fiatalok legnagyobb problémája a családi háttérből származik. Magas a mélyszegénységben élő családok száma. A családok szerepe megváltozott, és a gyerekek nem kapják meg sem az érzelmi, sem az intellektuális háttérrel. Sokukat ugyan ellátják, kapnak megfelelő ruhát, élelmet, de ösztönzést a fejlődésre, segítséget a tanuláshoz, példaképet a mindennapokhoz, megfelelő magatartási és viselkedési normákat nem. Alacsony iskolai végzettség, befejezetlen általános iskolai tanulmányok miatt nincs szakma a kezükben, és támogatás nélkül esélyük sincs rá, hogy legyen.

A kerület bizonyos részein a közbiztonság nem megfelelő. Nagy probléma, hogy a gyerekek jó része rengeteg időt tölt az utcán, ahol védtelenek azokkal a behatásokkal, közösségekkel szemben, melyek deviáns viselkedésre és függőséget okozó szokásokra vehetik rá őket, és ők maguk is áldozataivá válhatnak deviáns embereknek, közösségeknek.

A fiatalok nem hasznos dolgokkal töltik a szabadidejüket, gyakori a csavargás. Discóba járnak, esténként kimaradnak, lógnak az utcán, sokszor verekezésbe is keverednek. Droghoz nagyon könnyű hozzájutni a kerületben. Még a játszótérek sem biztonságosak, dielerek járják az utcákat. A gyerekek unatkoznak, nem olvasnak, nem értékelik a tudást. Idejük nagy részét a barátaikkal töltik, számítógépezve, bandázva. Hamar kipróbálják a cigarettát, magas az alkoholfogyasztás a diákok körében. Sok helyen kiszolgálják a 18 éven aluliakat szeszestállal.

A fiatal szülők számára nincs megfelelő életviteli minta, mely segítené őket a gyerekeknéveléshez szükséges szabályok kialakításában, alkalmazásában.

A helyi művelődési házak kevés programot kínálnak a fiataloknak. A kultúralt közösségi terek, fiatal korosztálynak megfelelő szórakozóhelyek hiányoznak a kerületből.

Kevés a park, a jó sportolási lehetőség, a sportpályák túlszűfoltak. Rossz idő esetén nincs fedett létesítmény, ahol tudnának sportolni, illetve drága a pályabérlés.

Sokan töltik az utcán szabadidejüket, mert otthon rosszak a körülmények, illetve kontroll nélkül vannak az iskola után.

A továbbtanulási és felvételi esélyek, lehetőségek csökkentek, a felsőoktatásba való bejutás nehezebbé vált. Az oktatás váltságban van, nem képes felkészíteni a fiatalokat a társadalom elvárásaira, a pályakezdésre. Magas a szakképzetlen, iskolájukat be nem fejező fiatalok tömege, akik a munkanélküliséggel terhelve, az életüket súlyos hátrányokkal kezdik.

9.3.11.2. Ferencvárosban élő fiatalok helyzete jobb vagy rosszabb az átlagosnál? (Magyarország egészéhez viszonyítva)

A megkérdezettek 80%-a szerint a kerületben élő fiatalok helyzete nem jobb, de nem is rosszabb, mint az ország más területein élőké.

A különbségeket, hasonlóságokat a következőképpen látják. A fővárosban akadnak jobb kerületek is, de vidéken és más kerületekben ennél sokkal rosszabb helyzetben lévő fiatalok is élnek. A legtöbb kerület hasonló helyzetben van, mint a IX. kerület.

A kerület frekventált fekvése miatt, több lehetőség adódik a szabadidő eltöltésére, mint egy vidéki kisvárosban vagy faluban.

A főváros és a szomszédos kerületek adta lehetőségek tágabbak egy ország elmaradottabb megyéjét tekintve viszonyítási pontként.

A IX. kerületben sok szervezet és szakember segíti a gyerekeket és a szülőket a nevelési és egyéb felmerülő problémák kezelésében. Azért jobb a helyzet, mert a kerületben lehetőség van a fiatalok számára kulturális, sportolási és egyéb tevékenységek, programok igénybevitelére.

Az iskolai programok nagyon jól szervezettek és igényesek, melyek segítik a fiatalok egészség-, és környezettudatos szemléletének kialakítását.

9.3.11.3. A IX. kerületi fiatalok szükségletei (programok, szolgáltatások)

Szervezett szabadidős tevékenységekre van elsősorban igény. Ingyenes vagy könnyen megfizethető sportolási lehetőségekre zenei, kulturális programokra (pl. koncertek, filmklub).

A már meglévő jól bevált kulturális, sport és életviteli programok, kiállítások, jeles zöld napok folytatását, színesítését várják:

- több közparkot, zöld területet,
- a CET átadását,
- sok kötettel rendelkező könyvtárat,
- az iskolán kívüli egyesületek és a helyi művelődési házak szervezésében tanfolyamokat,
- önszerveződő csoportok támogatását,
- több biztonságos discot, szórakozóhelyet,
- diák munka lehetőségeket,
- pszichológiai és egyéb tanácsadásokat (szexuális felvilágosítás az iskolákban),
- több szervezett munkalehetőséget, álláskereséssel kapcsolatos támogatást,
- ingyenes Internet és wifi biztosítását.

A fiatalok érzékelik, hogy valóban fontosak, véleményüket nemcsak meghallgatják, hanem figyelembe is veszik a döntések során.

9.3.11.4. Az ifjúsági korosztálynak szóló szolgáltatások, programok a IX. kerületben

Segítő és közművelődési intézmények szolgáltatásai.

Gyermekjóléti központ: pszichológiai-, jogi tanácsadás, családgondozás, utcai szociális munka, filmklub, anyaklub, anyabölcső klub, baba-mama klub, kamaszlány klub. Drog prevenció.

Szabadidős szolgáltatások: mozi, színház, sportpálya, múzeum, könyvtár, szórakozóhelyek.

Alul-Járó Ifjúsági Iroda: információs és tanácsadó szolgáltatások, álláskeresés, internetezési lehetőség, tér biztosítása a fiatalok csoportjainak a közösségek építéséhez.

Közművelődés: kézműves foglalkozás, filmklub, társasjáték klub, szabadidős programok, szülői programok (fiatal és leendő szülőknek), képzések, tanfolyamok.

Iskolákban tanulmányi és sportrendezvények, tömegsport foglalkozások, teadélutánok, sulibulik, környezetbarát magatartást segítő életviteli programok, DÖK rendezvények, vöröskeresztes klub, színjátszókör, versenyek, bemutatók, nyári táborok, erdei iskolák, gólyatábor, farsang.

Színházak programjai, klubok: Zöld Macska Diákpince, Bakelit Multi Art Center.

Kiállítóterek, galériák: „Ráday utca galériái”, Könyvesház, Ludwig.

Vendéglátóegységek: szintén kulturális missziót is teljesítenek – If Kávéház, Erlin Galéria.

9.3.11.5. Elégedettség a kínált szolgáltatásokkal, lehetőségekkel

A megkérdezettek egy része szerint a kínált lehetőségek általában jó színvonalúak (az Alul-járó Ifjúsági Iroda, 1-2 diákszövetkezetet), de még mindig nem köti le teljesen azt a réteget, amelynek a legnagyobb szüksége lenne rá.

A fiatalok közül kevesen veszik igénybe a kulturális lehetőségeket, amelynek az információáramlás hiánya is lehet az oka.

A kínált szolgáltatások nem kielégítőek, hiányosak, és a fiatalok csoportját csak minimális mértékben érik el.

9.3.11.6. Együttműködési lehetőségek a IX. kerület ifjúsági szolgáltatásokat nyújtó intézményeivel

Fontos cél a családsegítővel és a nevelési tanácsadóval meglévő együttműködés hatékonyságának megőrzése, a diákönkormányzat intenzívebb bekapcsolódása a kerületben zajló szervezett szabadidős tevékenységekbe.

A Gyermekjóléti Szolgálat, Ifjúsági Iroda, művelődési intézmények programjainak népszerűsítése.

A gyermekvédelmi és szabadidős-szervező szakemberek közti információáramlás segítségével rendszeres, hasznos programok biztosítása.

Folyamatos látogatások, tájékozódás, tájékoztatás, informálás a szervezetek tevékenységeiről, programokról, a segítségnyújtás módjairól. Új együttműködések kialakítása, közös programok szervezése.

Csatlakozás egyeztető fórumokhoz, műhelymunkákhoz (esetmegbeszélések), ifjúsági kerekasztalhoz.

A gyermekvédelemben már működő jelzőrendszer tapasztalatainak átvétele és kiterjesztése az ifjúsági munkára. Fontos, hogy ez a kapcsolat formális módon és ezen keresztül a döntési és végrehajtási folyamatban is jelenjen meg.

Közös versenyszervezés, énekkari, prevenciós és sport programok más kerületi iskolákkal együtt, iskolán kívül könyvtári foglalkozások, koncertek és színházi előadások, múzeumok látogatása a kerületben.

9.3.11.7. Intézkedések, lehetőségek a IX. kerületben élő fiatalok szükségleteinek kielégítése érdekében

Rendszeres szakmai találkozó a kerületi fiatalok, a professzionális és civil szereplők, a döntéshozók részvételével. A döntésekre, a döntési folyamatra ráhatással legyenek az érintettek.

Az önkormányzat részéről olyan felelős személy megnevezése, aki az ifjúsági területért felel, összefogja azt.

Az operatív végrehajtás monitorozása, visszacsatolás, a szereplők rendszeres fóruma, amely nem csak utólag véleményezi a döntéseket.

A tervezés során a meglévő szolgáltatások hatékonyságának növelése, a fiatalok közösségépítő tevékenységének támogatása. A szereplők rendszeres együttműködésének kialakítása.

Elsősorban a meglévő szolgáltatásokról, programokról való informálódás lehetőségét kell javítani:

- propaganda, reklám,
- a programok vonzóvá tétele,
- az egyházak és civil szervezetek bevonása,
- közbiztonság, védelem erősítése,
- sportpályák, parkok tisztán tartása és biztonságossá tétele,
- több kerületi rendezvény szervezése,
- a közösségi közlekedés támogatása,
- ingyenesen igénybe vehető színház-, mozielőadások, koncertek, múzeum látogatások, könyvtári tagság,
- több utcafrontos ifjúsági klub,
- átfogó prevenciós előadások együttműködve a rendőrséggel, közterület felügyelettel,
- felvételi előkészítők, korrepetálások,
- diákszövetkezeti munkalehetőségek.

Az iskolák vezetői (fenntartótól függetlenül) számára - a kerületben újonnan bevezetett és sikeresen működő - szakmai találkozók, összejövetelek folytatása, továbbfejlesztése a jövőbeni együttműködés érdekében. Megerősített szociális munkás hálózat a szabadidőben történő csellengés megszüntetésére.

10. KONCEPCIÓ FELADATAI

Stratégiai célok és feladatok - az EU ajánlásai alapján készült Nemzeti Ifjúsági Stratégia és Új Nemzedék Jövőjéért Program célrendszerét alapul véve - Ferencváros ifjúságpolitikai gyakorlatában.

10.1. Tanulás és környezete

Cél: Az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása, feltételeinek közelebb hozása. A fiatalok idegen nyelvi és informatikai tudásának növelése. Fiatalkori önkéntesség népszerűsítése, mely növeli a motiváltságot, a kreativitást és továbblépést jelenthet az elsődleges munkaerőpiac felé is.

Feladat:

- A felnőttoktatás kerületben megvalósítható formáinak népszerűsítése.
- A fiatalok igényeihez igazodva az idegen nyelvi képzési program bevezetése, annak érdekében, hogy segíthesse az álláskeresést és növelhesse az elhelyezkedés esélyét.
- A gyermekükkel otthon lévő kismamák számára ingyenes alapfokú angol nyelvtanfolyam és ECDL START vizsgára való felkészítés szervezése.
- A pályakezdés megkönnyítése érdekében tanulmányi ösztöndíj alapítása.
- Az ösztöndíj pályázat helyi támogatási rendszerének kialakítása.
- Ifjúsági csereprogramok, „fogadó” önkéntes program ösztönzése.
- Önkéntesség, társadalomsegítő tevékenység népszerűsítése, helyi közösséget építő tevékenységek megteremtése.
- Nemzetközi tábor szervezése, külföldi idegen nyelvi tanulmányutak bővítése, interkulturális kapcsolatok fejlesztése.
- Hátrányos helyzetű „jó tanulók, jó sportolók” cím továbbfejlesztése, jutalomrendszer kidolgozása.

10.2. Család, gyermekvállalás

Cél: A családok szociális biztonsága, felelősség a gyermekekért, a családokért. A családalapítást tervező fiatalok számára a lakhatás színvonalának emelése, az életkörülmények javítása. A nehéz helyzetbe kerülő gyermekes családok anyagi támogatása lakhatásuk körülményeinek megőrzése érdekében. A szociális ellátórendszer, a támogatási formák korosztályi jellemzőkre figyelő alakítása, lehetőségekhez mért bővítése.

Feladat:

- A családok speciális helyzetét és szükségleteit, a gyermekek és fiatalok érdekeit szem előtt tartó szociálpolitika működtetése.
- A meglévő szociális, prevenciós, rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése.
- A bölcsődék, óvodák sokszínű szakmai kínálatának biztosítása.

- A gyermeklétszám növekedéséhez igazodó új bölcsődei férőhelyek kialakítása. a térítésmentes bölcsődei ellátás megőrzésével.
- Óvodai férőhelyek szükség szerinti bővítése.
- A családi napközi hálózat kialakítása.
- Lakásfenntartási támogatások megőrzése, bővítése.
- A kerület lakásállományának javításával, a támogatások rendszerével elérhető közelségbe hozni az önálló életkezdést, családalapítást.
- Albérlethez jutás elősegítése

10.3. Esélyegyenlőség, szolidaritás

Cél: A kirekesztés, a kirekesztettség megakadályozása érdekében a társadalmi integrálódás lehetőségének megteremtése, a marginalizáció lehetőségének minimalizálása, csökkentése. Sajátos önkormányzati eszközökkel a szülők és a gyermekek támogatásán keresztül a családok életminőségének javítása. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok esélyeinek javítása, iskolai sikerességük növelése.

A gyengébb teljesítményűeknek sikerélmény nyújtása, a tanulmányi munkában és a szabadidő értékteremtő módon való eltöltésében.

Korszerű, biztonságos, akadálymentes, intézményhálózat fenntartása.

A minőségi szolgáltatások feltételrendszerének bővítése.

Feladat:

- Előítéletektől mentes társadalmi szemlélet kialakítása a nyilvánosság eszközeinek felhasználásával, programok szervezésével az intézményrendszerben.
- A pályakezdők munkanélküliségének csökkentése, a munkaerő-piaci helyzet javítása, támogatott foglalkoztatási formák fenntartása, az elhelyezkedést segítő programok szervezése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek, a 8 általános iskolai végzettség megszerzéséhez segítségnyújtás (együttműködésben a roma koncepcióval).
- A családok számára felvilágosító, tájékoztató szolgáltatás, tanácsadó és foglalkoztató programok szervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek feltérképezése és azok óvodai együttnevelésének támogatása .
- A segítő szakmai, szakszolgálati rendszer továbbfejlesztése „utazó” szakemberhálózat keretében az iskolai lemorzsolódás csökkentésére.
- Ellátási szerződés keretében a gyermekek szegregált egyéni fejlesztésének, fiatal felnőttek ellátási lehetőségének biztosítása.
- Tanulmányi versenyek folytatása.
- Deák Közalapítvánnyal folytatott munka továbbfejlesztése, erősítése,

10.4. Munkavállalás

Cél: A foglalkoztatás, az önálló egzisztencia-teremtés fejlesztése. Segíteni a fiatalok munkavállalási kompetenciáinak erősödését, a tartósan állástalanok és a pályakezdő munkanélküliek elhelyezkedési lehetőségeit.

Feladat:

- Személyre szabott felnőttképzési tájékoztató szolgálat működtetése a képzésekről, igénybe vehető szolgáltatásokról, a jogszabályi környezetről.
- A meglévő ellátórendszer fejlesztése, új típusú ellátási formák bevezetése, a valós szükségletekre reagáló, rugalmas szociális, prevenciós, munkaerő-piaci és rehabilitációs szolgáltatások biztosításával (pályaválasztását segítő információk, egyéni vagy csoportos tanácsadás).
- Diákmunka börze (tanácsadás és információk) szervezése.
- Álláskereső klub kialakítása fiatal pályakezdők részére.
- Fiatalok bevonása a közmunka programba.
- Önismereti csoport működtetése (helyes önismeret viselkedéskultúra színvonalának emelése).

10.5. Kultúra

Cél: A kulturális fogyasztás, szabadidő, közművelődés, a megfelelő viselkedéskultúrán alapuló társadalmi attitűdök kialakulásának segítése. Aktív állampolgárság, ifjúsági hagyományok őrzése, ápolása és gyarapítása.

A korosztály igényeire és a civil szervezetek kezdeményezéseire építkező közművelődési-kulturális, művészetközvetítő, muzeális tevékenység nyújtásával a lokálpatriotizmus erősítése. A közösségi együttlét élményének és szerepének támogatása.

Feladat:

- Színvonalas, egyetemes értéket közvetítő és a közízlést formáló, a korosztályt megszólító kulturális szolgáltatások szervezése.
- Kiállítási, bemutatkozási lehetőség nyújtása a kerületben alkotó fiatal művészek munkásságának megismertetésére.
- A helyi ifjúsági kulturális és művészi csoportok, civil szervezetek alkotó munkájához színtér biztosítása.
- Ifjúsági rendezvények hagyományainak kialakítása.
- A fiatalok alkotó együttműködésének szorgalmazása a kerületi nagyrendezvényeken.
- A helytörténeti munka erősítése a fiatalok körében.
- Gyermek-, ifjúsági programok szervezése az iskolai tanítási szünetekben.
- A fiatal felnőttek számára vonzó közösségi szolgáltatások szervezése.

10.6. Egészségtudatos magatartás

Cél:

Az egészségtudatos életszemlélet erősítése, az egészséges életmód iránti igény felkeltése.
A korosztály aktívabb részvétele a prevenciós tevékenységekben. Korszerű egészségügyi felvilágosítás és életmód-tanácsadás, szűrővizsgálatok bevezetése. A fiatalok mentálhigiénés egészségvédelmét jól szolgáló, az aktuális nemzeti stratégia alapelveinek megfelelő, a helyi sajátosságokra, az eddigi tapasztalatokra építő gyakorlat folytatása.
A sport alapjainak beépítése a korosztály mindennapjaiba. A tömegsport igények kielégítése, a sportolási feltételek, lehetőségek bővítése.
A lakókörnyezet védelme, a fenntartható fejlődés, a fiatalok biztonságérzetének növelése.

Feladat:

- Holisztikus szemléletű, minden társadalmi rétegben élő gyermekekre és fiatalra figyelő egészségügyi ellátás biztosítása.
- A tanácsadással egybekötött egészségmegőrző szűrőprogramok szükség szerinti kiterjesztése.
- A házi-, gyermekorvosok aktívabb bevonása a prevenciós tevékenységekbe.
- Az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése.
- A szenvedélybetegségek megelőzését szolgáló tevékenységek folytatása, kiszélesítése az intézményekben. Szorosabb együttműködés a szülőkkel.
- Összhang teremtése a mentálhigiénével, drog-prevencióval foglalkozó, a kábítószer- és szenvedélyproblémákat kezelő szervezetek, intézmények munkájában.
- A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum folyamatos működésének biztosítása.
- A prevenciós szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése. Az egészségmegőrzést népszerűsítő, hagyományos formák, rendezvények keretében.
- A sport megszerettetése a fiatalokkal a diáksport, a tömegsport támogatásával.
- A közterületeinken (közösségi terek szolgáltatásaihoz alkalmas tereken) a korosztály igényeit kielégítő játszó- és sporteszközök beépítése (kosárpalánk, ping-pong asztalok, mászófal, BMX-, gördeszka-, görkorcsolyapálya).
- A kerékpáros közlekedés népszerűsítése, kerékpársávok, kerékpártárolók, támaszok, kerékpárkölcsonzés kialakításának támogatása.
- A hétvégi nyitott iskolák népszerűsítése a fiatalok felé, a komplex program megvalósításához forrás biztosítása.
- Uszodahasználat kedvezményes igénybevételi lehetőségének felmérése hátrányos helyzetű fiatalok, kisgyerekes családok részére.
- Az áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzését szolgáló felvilágosító munka folytatása a közintézményekben és a kerületben.
- Bűnmegelőzési Tanács újjáélesztése, aminek a programok koordinálása és forrásteremtés lenne az elsődleges feladata.
- Polgárőrszervezet jelenlétének szükség szerinti fokozása az intézmények környezetében.
- A veszélyeztetett területeken éjszakai járőrszolgálatot szervezése a közterület-felügyelet bevonásával.
- Fiatalok bevonása „ifjúságvédelmi őrzőjárat”- az itt élők biztonságérzetét növelő programokba, szervezetekbe. A gyermekekre irányuló utcai szociális munkás hálózat

kiépítése, járőrszolgálat beindítása kortárs segítők bevonásával az este, valamint iskola időben közterületen csellengő fiatalok számának csökkentése érdekében.

- A térfelületei rendszer kialakítása közintézményeknél.

10.7. Ifjúsági munka, ifjúságsegítés

Cél:

Az ifjúságügy, az ifjúsági szakma és az ifjúsági munka összhangjának kerületi szintű megteremtése. Az ifjúsági munka önkormányzati szintű koordinációja.

Biztosítani az ifjúsági programok lebonyolításához szükséges közösségi teret (intézményi-civil-egyházi), az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda működését, az ifjúsági szolgáltatásokhoz (információs csatornák, fiatalok tájékoztatása, média) való ingyenes hozzáférést, ifjúsági táborok használatát, a civil ifjúsági szervezetek, szolgáltatások támogatását.

A gyermek- és ifjúsági közösségek számára a demokratikus jogok, kötelezettségek megismertetése és gyakoroltatása, a demokrácia tanulása.

Feladat:

- Ifjúsági referens alkalmazása teljes állásban a kerületben zajló ifjúsággal kapcsolatos tevékenységek összehangolása érdekében.
- A fiatalok gyors és olcsó Internet elérésének megteremtése, az Internet használat- és hozzáférés lehetőségének bővítése.
- A kerület fontosabb közterületein, közösségi helyein, intézményeiben vezeték nélküli Internet (wifi) hozzáférés biztosítása.
- Az önkormányzat honlapjának folyamatos fejlesztése, „gyermek-ifjúsági honlap”, kialakítása.
- A hatékony működést segítő ifjúsági közösségi tér biztosítása az ifjúság rendszeres vagy alkalmi közösségi tevékenységének, szabadidejük hasznos eltöltéséhez.
- A hátrányos helyzetű gyermekeket, serdülőket, fiatalokat támogató programok szervezése.
- A helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok, nyári táboroztatás (Balatonlelle, Kincsesbánya) szervezése.
- Az ifjúsági klubok ingyenes internetezési lehetőségének megőrzése, infópontok működtetése.
- Az ifjúsági információs és tanácsadói szolgáltatások egymást kiegészítve integráltan, egyenlő súllyal jelenjenek meg.
- Az ifjúság élethelyzetéhez igazodó jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, munkaerő-piaci tanácsadási szolgáltatás biztosítása.
- Mindenki számára nyitott, a személyes adatok felvétele és nyilvántartása nélküli tanácsadó tevékenység végzése.
- A fiatalok igényeire épülő új táborozási, erdei iskolai, napközis programkínálat, rendezvények szervezése.
- IX. kerületi Gyermek - Ifjúsági Önkormányzat, Ifjúsági Kerekasztal és Ifjúsági Tanács létrehozása, működésének támogatása.

- Ifjúsági pályázatokkal támogatni a gyermekek és serdülők közösségi programjait, hazai és külföldi táborozását, nemzetközi cserekapcsolatok kiépítését.
- Ifjúsági információ szolgáltatás továbbfejlesztése és hálózat kialakítása, a fiatalok által kedvelt kommunikációs csatornák bővítése (wifi, facebook, twitter, különböző chatszobák), segítségükkel a korosztály elérése az önkormányzati hírekkel, széleskörű bevonásuk a döntési folyamatokba. Tájékoztató füzet készítése, amely általános információkat ad, segítséget nyújt egy-egy probléma felismeréséhez és megoldásához.
- Ifjúsági hírek a helyi médiában, ifjúsági rovat, ahol minden alkalommal megjelenének a fiatalokat érintő és érdeklő hírek, programok, lehetőségek.
- A fiatalok önszerveződő csoportjainak támogatása (programszervezés, pályázati munka, táborszervezés, egyesület-alakításhoz való segítségnyújtás, közösségi terek, információk biztosítása).
- Elérési program kidolgozása és megvalósítása (köztereken elérni azokat a fiatalokat, akik más módon nem bevonhatók).
- A közösségi terekben felkészült ifjúságsegítők, közösségfejlesztő szakemberek biztosítása, akik megőrzik és fejlesztik a fiatalok öntevékenységet.
- Együttműködés kialakítása a kerületben működő Hallgatói Önkormányzattal.
- Az egyházközségekben az ifjúsági munka, a fiatalok önszerveződésének segítése.
- Az Alul-Járó Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda új földfelszíni helyiségbe történő áthelyezése.
- Ifjúsági díj, kitüntetés alapítása, az elismerés, jutalmazás rendszerének kidolgozása.

10.8. Erőforrások és feltételek

- Az Önkormányzat szerepe a kerületi ifjúságpolitikai tevékenység irányításában, támogatásában (ifjúsági közösségek támogatása, forráselosztási rendszer)
- Az Önkormányzat továbbra is kiemelt figyelmet fordítson a kerületben élő ifjúsági korosztály életminőségének javítására. Ennek érdekében a lehetőségekhez mérten biztosítsa a szükséges feltételek megteremtését, és gondoskodjon a folyamatos fejlesztésükről.
- Az Önkormányzat a jövőben is a jelenlegi gyakorlatot kívánja folytatni. Az intézmények gyermek- és ifjúságpolitikai feladatainak közvetlen szakmai felügyeletét a Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Irodája látja el. Az intézményeken keresztül szervezik, kezdeményezik, segítik a területhez kapcsolódó feladatok ellátását.
- A hatékony ifjúságpolitikai tevékenység csak akkor lehet eredményes, ha egységes szemléleten alapuló feladatrendszerben, koordináltan valósul meg. Szükséges az ifjúsági referens munkakör feltételeinek biztosítása.
- A Képviselő-testület tűzze ki célul, hogy továbbra is lehetőséget teremtsen a kerületi szintű feladatok ellátására, támogatására. Ennek érdekében a mindenkori költségvetési rendeletében külön soron biztosítsa az Ifjúsági Koncepció megvalósításához szükséges pénzügyi fedezetet, évenként a feladattervhez igazodóan.

- Az összeg felhasználásáról az éves feladattervben meghatározottak szerint a Humán Ügyek Bizottsága döntsön a Képviselő-testület felhatalmazása alapján, átruházott hatáskörben.
- Az ifjúságfejlesztéssel kapcsolatos megoldási folyamatok során az elért eredményekre, a változásokra építve szükségszerű újabb szociológiai felmérés készítése. Az Önkormányzat biztosítson forrást, hogy 2015-ig az ifjúság helyzetének felmérése megvalósuljon.

11. Monitoring, nyilvánosság

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat Képviselő-testülete a program elfogadását követően két évente megtárgyalja a koncepcióból eredő feladatok időarányos teljesítését. A beszámolóhoz kapcsolódó 2. számú melléklet az indikátorokat tartalmazza, fejezetenként.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzat Ifjúságpolitikai koncepciója nyilvános. A dokumentum az önkormányzat honlapján, www.ferencvaros.hu megtekinthető.

12. ÖSSZEGZÉS

A koncepció a fejlesztési folyamatok során a fiatalokat kiemelt célcsoportként helyezi előtérbe. A fiatalokra nem mint problémára, hanem mint erőforrásra tekintünk. Ehhez járul hozzá a fiatalok kritikus hozzáállásában rejlő tartalékok felfedezése, felfedése, láthatóvá tétele. A megkezdett fejlesztési folyamatok hosszú távú fenntarthatóságának garanciája lehet a fiatalok nagyarányú elérése, hiszen ebben az esetben már fiatal felnőttkorukban rendelkezni fognak azokkal a képességekkel, attitűdökkel, amelyek egész életüket meghatározzák.

A jelenleg zajló fejlesztési folyamatoknak a fiatalok lehetnek erőforrásai, ötleteikkel, kritikai látásmódjukkal, aktív részvételükkel, önkéntes szervezői tevékenységükkel – feltéve, ha teret, ha feladatokat, ha felelősséget kapnak, ha érzik és értik a helyüket és szerepüket.

Fontos feladat tehát, hogy a közösségért cselekvő állampolgáriság, a demokráciatanulás beleépüljön a fiatalok szocializációs folyamataiba, de még fontosabb az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, fejlesztése, az ahhoz való hozzájárulás, hogy a fiatalok motorjai, aktív erőforrásai legyenek a társadalmi és gazdasági fejlődésnek.

A hatásterületek mellett kiemelt fontossága van az intézmény- és szolgáltatásrendszernek és az abban dolgozó szakembereknek, azok tudásának, szakmai-módszertani eszköztárának. Az érdemi előrelépéshez alapvetően szükséges az ágazatok együttműködése, összefogása.

Összefoglalóan a fiatalok ismereteinek, tudásának bővítése, tehetségük kibontásának és kiteljesítésének támogatása, egyéni és közösségi kompetenciáik, továbbá a változásokhoz való alkalmazkodó képességük fejlesztése, a közösségi szerepvállalásra való képessé válásuk segítése fogalmazható meg.

MELLÉKLETEK

1.számú melléklet

SWOT elemzés a IX. kerületben élő fiatalokról

Erősségek

- Humánerőforrás szakmai felkészültsége, elkötelezettsége, kreativitása.
- Eredményesen működő szociális intézményhálózat és ellátórendszer.
- Alul-Járó Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda működése, szolgáltatásai.
- Közművelődési, sport intézményhálózat fiatalok felé nyitó kezdeményezései.

Gyengeségek

- A diák-önkormányzatok minimális szerepvállalása a kerületi fiatalok szervezésében, képviselésében.
- A GYIÖK hiánya.
- A IX. kerületben élő fiatalok szükségleteinek hiányos ismerete.
- Szüksős rendelkezésre álló anyagi forrás.
- A prevenciós programokba a problémás családok, fiatalok kevésbé vonódnak be.

Lehetőségek

- Munkalehetőségek a gyarapodó vállalkozási tevékenységekben.
- A kerület földrajzi helyzete, jó megközelíthetősége.
- Felsőoktatási intézmények a kerületben.
- Érettségit és szakmát adó iskolák magas száma.
- Civil hálózat megerősítése.
- Egyházi kapcsolatok fejlesztése.

Veszélyek

- Jogszabályi környezet hiánya.
- Generációváltás felgyorsulása.
- Kommunikációs csatornák különbözősége.
- Munkanélküliség emelkedő mértéke.
- Önálló életkezdés korhatárának kitolódása.
- Kisgyermekes, hátrányos helyzetű családok elszegényedése.

2. számú melléklet

Indikátorok

1. Tanulás és környezete

- Felnőttoktatás kerületben megvalósítható formáinak száma.
- Idegen nyelvi képzési programok és résztvevők száma.
- Alapfokú angol nyelvtanfolyamon résztvevő kismamák száma.
- ECDL START vizsgára való felkészítés száma.
- Tanulmányi ösztöndíj támogatásban részesülők száma.
- Önkéntes programok és résztvevők száma.
- Ifjúsági csereprogramok és résztvevők száma.
- Hátrányos helyzetű „jó tanulók, jó sportolók” címben részesülők száma.

2. Család, gyermekvállalás

- A családok speciális helyzetét és szükségleteit, a gyermekek és fiatalok érdekeit szem előtt tartó szociálpolitika működtetése.
- Szociális, prevenciós szolgáltatások és résztvevők száma.
- A bölcsődék, óvodák sokszínű szakmai kínálatának biztosítása.
- Új bölcsődei férőhelyek száma.
- Térítésmentes bölcsődei ellátást részesülők száma.
- Óvodai férőhelyek bővítésének száma.
- Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma.
- Helyi támogatásban részesülő, a kerületben lakást vásárló fiatalok száma.
- Albérleti támogatásban részesülő fiatalok száma.

3. Esélyegyenlőség, szolidaritás

- Előítéletektől mentes programok száma az intézményrendszerben.
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma.
- Elhelyezkedést segítő programok száma.
- A 8 általános iskolai végzettséget megszerző hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek száma.
- Felvilágosító, tanácsadó szolgáltatások és résztvevők száma.
- Fiatal felnőttek ellátási lehetőségének alkalma.
- Tanulmányi versenyek és résztvevők száma.

4. Munkavállalás

- Felnőttképzési tájékoztató szolgálatot igénybevevők száma.
- Prevenációs, munkaerő-piaci szolgáltatások, tanácsadások száma.
- Pályaválasztási, munkavállalási tanácsadáson résztvevők száma.
- Diákmunka börzén résztvevők száma.
- Álláskereső klubot igénybevevő fiatalok száma.
- Közmunka programba résztvevők száma.
- Önismereti csoportok és résztvevők száma.

5. Kultúra

- Kulturális szolgáltatások száma.
- Kerületi alkotó fiatal művészek kiállításainak száma.
- A helyi ifjúsági kulturális, művészeti csoportok és résztvevők száma.
- Ifjúsági rendezvények száma.
- A helytörténeti munkában résztvevő fiatalok száma.
- Az iskolai tanítási szünetekben szervezett gyermek-, ifjúsági programok és résztvevők száma.
- Közösségi szolgáltatások száma a fiatal felnőttek számára.

6. Egészségtudatos magatartás

- A tanácsadással egybekötött egészségmegőrző szűrőprogramok és igénybevevők száma.
- Az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok száma.
- A szenvedélybetegségek megelőzését szolgáló tevékenységek száma.
- A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tevékenységében résztvevő szervezetek száma.
- Prevenációs, egészségmegőrző rendezvények és résztvevők száma.
- Diáksport, tömegsport rendezvények és résztvevők száma.
- A közterületeken játszó- és sporteszközök száma (kosárpalánk, ping-pong asztalok, mászófal, BMX-, gördeszka-, görkorcsolyapálya).
- Új kerékpársávok, kerékpártárolók, támaszok száma.
- Kerékpárkölcsonzók száma.
- A hétvégi nyitott iskolai programok és résztvevők száma.
- Uszodahasználat kedvezményes igénybevételi lehetőségének száma (hátrányos helyzetű fiatalok, kisgyerekes családok körében).
- A veszélyeztetett területeken polgárőrszervezet, éjszakai járőrszolgálat szervezésének alkalma.
- Az „ifjúságvédelmi őrzőparatba" bevont fiatalok száma.
- Az utcai szociális munkás hálózat által elért és a programokba bevont közterületeken csellengő fiatalok száma.
- A térfelügyeleti rendszer száma a közintézményeknél.

7. Ifjúsági munka, ifjúságsegítés

- Internet használat- és hozzáférés lehetőségének száma.
- Vezeték nélküli Internet (wifi) hozzáférés száma.
- Gyermek-ifjúsági honlap megkeresésének száma.
- A hatékony működést segítő ifjúsági közösségi terek száma
- A hátrányos helyzetű gyermekeket, serdülőket, fiatalokat támogató programok és résztvevők száma.
- Nyári szabadidős programokon, nyári táboroztatásban résztvevők száma.
- Jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, munkaerő-piaci tanácsadások és igénybevevők száma.
- IX. kerületi Gyermek - Ifjúsági Önkormányzatban résztvevő intézmények száma.
- Ifjúsági Kerekasztal és Ifjúsági Tanács munkájában résztvevők száma.
- Nyertes ifjúsági pályázatok száma.
- Ifjúsági rovat lehetőségének száma.
- Támogatásban részesülő fiatalok önszerveződő csoportjainak száma.
- Elérési program kapcsán felkeresett fiatalok száma.
- A közösségi terekben alkalmazott ifjúságsegítők száma.
- Az Alul-Járó Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda új földfelszíni helyiségbe történő áthelyezése.

KÉRDŐÍV – IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ

Alapadatok

Intézmény/szervezet típusa

Munkakör/Beosztás

A fiatalok helyzete általánosságban

Tapasztalata szerint melyek Budapest IX. kerületében élő fiatalok legsúlyosabb problémái?

Mit gondol az Önök kerületében élő fiatalok helyzete jobb, vagy rosszabb az átlagosnál?
(Magyarország egészét tekintve)

- jobb
- rosszabb
- ugyanolyan

Ha rosszabb/jobb - miben látja a különbséget?

Milyen szükségletei (programok, szolgáltatások) vannak a kerületi fiataloknak?

Az ifjúsági szolgáltatásokkal kapcsolatos tapasztalatok

Milyen ifjúsági korosztálynak szóló szolgáltatások érhetőek el a kerületben?

Mennyire elégedett a kínált szolgáltatásokkal, lehetőségekkel?

Melyek a legfontosabb szolgáltatási területek, amelyeket az Ön intézménye/szervezete segítségével kívánnak kielégíteni?

Milyen konkrét programokat/szolgáltatásokat kínálnak a fiatalok számára?

Milyen konkrét programokat/szolgáltatásokat terveznek a jövőben fiatalok számára?

Milyen módon kívánnak együttműködni a kerület más ifjúsági szolgáltatásokat nyújtó intézményeivel?

Véleménye szerint milyen intézkedésekre/lehetőségekre volna szükség a kerületben élő fiatalok szükségleteinek kielégítése érdekében?

Ha bármi egyéb megjegyzése, észrevétele van a fiatalok helyzetével kapcsolatban kérjük itt ossza meg velünk!